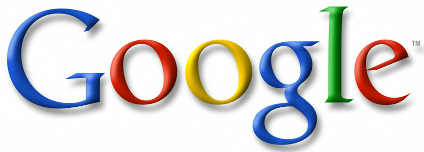

NEDL TRANSFER
HN 5W6Z W

N. W. Nay

Origo & Exitus belli Troiani.

ΚΟΛΟΥΘΟΥ

ΘΗΒΑΙΟΥ ΛΥΚΟΠΟ-λίτου, Ἑλένης ἁρπαγή.

ΤΡΥΦΙΟΔΩΡΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ, Ἰλίου ἅλωσις.

COLVTHI THEBÆI,

Helenæ raptus.

TRYPHIODORI ÆGYP.

Ilij excidium.

Omnia versione Latina & expositione M. Neandri illustrata.

Ex Τυπογραφείῳ Matt. Berjon.

[illegible]

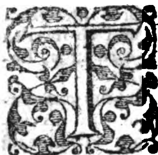

COLVTHVS poëta Lycopolita Thebæus fuit, ex Lycopoli nempe ciuitate Thebaidis, quæ regio est Ægypti in qua fuit Thebe vrbs maxima, ἑκατόμπυλος Homero vocata, quòd portas haberet centum & vicos ad tria millia. Floruit temporibus Anastasij Brachini cognominati, qui post Zenonem Constantinopoli regnauit. Scripsit Καλυδωνιακὰ, libris sex, & Ἐγκώμια δι' ἐπῶν, & Περσικὰ, vt ait Suidas. Eidem Colutho inscriptum est præsens poëma Ἑλένης ἁρπαγὴ, quod ab interitu vindicasse dicitur Bessarion Nicænus cardinalis, homo Græcus, de literis optimè meritus.

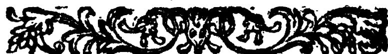
CONTINET autem hoc poema nuptias quas Peleus celebrauit cum Thetide in ædibus Chironis centauri in Pelio monte Thessaliæ, quibus ipsi etiam dij cum Musis & Apolline interfuerunt. Narrat omnem item de pomo Eridis, de iudicio Paridis, ac tandem de profectione eiusdem in Græciam, ac raptu Helenæ, qui deinde belli Troiani causa & materia extitit.

COLVTHI THEBÆI LYCOPOLITÆ POETAE HElenæ raptus.

ROIANÆ Nymphæ, fluminis Xanthi propago,
Quæ capillorum tegumenta, & sacra manuum ludicra
Sæpe paternis in arenis Xanthi linquentes
In chorum ascendistis, ad Idæa tripudia,
Agite, iudicis pastoris iudicia
Narrate mihi egressæ fluuium sonorum:
Ex montibus, unde venit insuetum mare nauigans,
Ignorans maris labores. quæ. v. necessitas fuit nauium
Perniciosarum, vt mare simul & terram concuteret,
Bubulcus ipse: inexpectatum quódnã fuit cõtētionis initiũ,
Vt etiam immortalibus ius dicerent pastores?
Quod. v. iudicium id fuit? vnde audiuit nomen nymphæ
Argiuæ? ipsa enim vos vidistis, abeuntes
Ad iugum excelsum Idæi promontorij,
Et Paridem solitarijs sedibus insidentem,
Et Venerem Gratiarum reginam victoria exultantem.
Ille quidem altijugis in montibus Thessaliæ,
Sponsales cum celebrarentur Hymenæi Pelei,
Iouis mandatis vinum pocillabatur Ganymedes:
Omnis. v. deorum natio properabat ornare sua præsentia
Thetidem

ΚΟΛΟΥΘΟΥ ΘΗΒΑΙΟΥ

ΛΥΚΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΠΟΠΟΙΟΥ

Ἑλένης ἁρπαγή.

ΝΥΜΦΑΙ Τρωϊάδες, ποταμοῦ Ξάνθοιο γενέθλη
Αἳ πλοκάμων κρήδεμνα καὶ ἱερὰ παίγνια χειρῶν
Πολλάκι πατρῴῃσιν ἐπὶ ψαμάθοισι λιποῦσαι,
Ἐς χορὸν Ἰδαίῃσιν ἐπαστείχεσθε χορείαις·
Δεῦτε, θεμιστοπόλοιο νοήματα μηλοβοτῆρος
Εἴπατέ μοι, καλὰ δόντες ἀπορνύμεναι ποταμοῖο·
Ἐξ ὀρέων πόθεν ἦλθεν ἀήθεα πόντον ἐλαύνων,
Ἀγνώσσων ἁλὸς ἔργα· τί δὲ χρέος ἔπλετο νηῶν
Ἀρχεκάκων, ἵνα πόντον ὁμοῦ καὶ γαῖαν ὀρίνῃ
Βουκόλος, ὠκυπέτη δὲ τίς ἔπλετο νείκεος ἀρχὴ
Ὄφρα καὶ ἀθανάτοισι θεμιστεύωσι νομῆες;
Τίς δὲ δικασπολίης πόθεν ἔκλυεν οὔνομα νύμφης
Ἀργείης, αὐταὶ γὰρ ἐθήμονες ἔμμελες αἰεὶ
Ἰδαίης δικάζουσιν ἐπὶ τρηχεῖα Φαλάκρης,
Καὶ Πάριν οἰοπόλοισιν ἐφεζόμενον θοώκοις,
Καὶ Χαρίτων βασίλειαν ἀγαλλομένην Ἀφροδίτην.
Ὡς ὁ μὲν ὑψιλόφοισιν ἐν οὔρεσιν Αἱμονιήων
Νυμφιδίων Πηλῆος ἀφιδρυμένων ὑμεναίων
Ζωὸς ἐφημοσύνῃσιν ἐφνοχόει Γανυμήδης·
Πᾶσα δὲ κυδήεσσα θεῶν ἔσπευδε γενέθλη

N. W.

Thetidem formosam sororem Amphitritæ:
Iupiter quidem de cœlo, Neptunus verò è mari affuerunt.
Ex mellito verò Helicone properantium
Musarum sonorum chorum venit ducens Apollo.
Eum verò simul secuta est Iuno, Iouis soror,
Neque ipsa regina & Harmonia mater Venus
Cunctabatur proficiscens ad ædes centauri Chironis.
Venit etiam coronam nectens sponsalem sponsæ Suade
Sagittarij Cupidinis pharetram gestans.
Et grauem galeam de capite deponens
Ad nuptias secuta est Minerua, nuptiarũ quãuis ignara.
Neque soror Latonia Apollinis
Diana neglexit, agrestior quamuis existens,
Qualis verò non galeam, non hostilem hastam quatiens
In domum Vulcani Mars venit rigidus:
Talis quoque sine thorace sinéque acuto ferro
Ridẽs saltabat in nuptiis Pelei, Contentionẽ autem inhonoratã
Non curabat Chiron, & non curabat Peleus. (sinere
Aureis verò vtrinque quatiens capillis
Vuas Bacchus Zephyro spargendam dedit comam.
Ipsa verò quasi decedens de herboso pabulo
Vitula, quæ desertis in syluis errat,
Cruento œstro boum agitatore percussa:
Taliter quoque Contentio vehementibus plagis domita
Errabat, quæritans quomodo deorum conuiuia turbaret.
Sæpe verò de lapidea sede proruens
Stabat, & iterum insidebat: manum verò terra
Sinu non abstinuit, & non tamen inuenit lapidem.
Voluit enim sonorum fulmen ignis inde è silice elidere,
Ex terrestribus voraginibus Titanas resuscitans,
Igni hostili perdere cœlum Iouis summipotentis sedem.
Irata autem quãuis existens, tamẽ obtemperabat Vulcano
Ac ignis inextinguibilis & ferri moderatori.
no cogitauit grauisonũ strepitũ clypeorũ excitare,
metuente. dij prosilirent ad strepitum illum
recensius aliud dolosum excogitauit cõsilium,

Martem

Αὐτοκασιγνήτην λευκώλενον Ἀμφιτρίτης.
Ζεὺς μὲν ἐπ' Οὐλύμποιο, Ποσειδάων δὲ θαλάσσης,
Ἐκ δὲ μελισσήεντος ἐπεσσυμένων Ἑλικῶνος
Μουσάων λιγύφωνον ἄγων χορὸν ἤλυθεν Ἀπόλλων.
Τὸν δὲ μεθ' ὡμάρτησε κασιγνήτη Διὸς Ἥρη.
Οὐδ' αὐτὴ βασίλεια καὶ Ἁρμονίης Ἀφροδίτη
Ἐρχομένη δίδυεν ἐς ἄλσεα Κενταύροιο.
Καὶ στέφος ἀσκήσασα γαμήλιον ἤλυθε Πειθὼ,
Τοξευτῆρος Ἔρωτος ἐλαφρίζουσα φαρέτρην.
Καὶ βριαρὴν τρυφάλειαν ἀπὸ κροτάφοιο μεθεῖσα
Ἐς γάμον ὡμάρτησε γάμων ἀδίδακτος Ἀθήνη.
Οὐ δὲ κασιγνήτη Λητωΐας Ἀπόλλωνος
Ἄρτεμις ἠτίμησε, καὶ ἀγροτέρη περ ἐοῦσα.
Οἷος δ' οὐ κυνέην οὐ δήϊον ἔγχος ἀείρων,
Ἐς δόμον Ἡφαίστοιο σιδήρεος ἤλυθεν Ἄρης,
Τοῖος ἄτερ θώρηκος, ἄτερ θηκτοῖο σιδήρου
Μειδιόων ἐχόρευεν. Ἔριν δ' ἀγέραστον ἐάσας
Οὐ Χείρων ἀλέγιζε, καὶ οὐκ ἐμπάζετο Πηλεύς.
Χρυσείοις δ' ἑκάτερθε τινασσόμενος πλοκάμοισι
Βότρυς Ἀκερσεκόμης Ζεφύρῳ στυφελίζετο χαίτην.
Ἡ δ', ἅτε ποιμένος ἀποπλαγχθεῖσα νομοῖο
Πόρτις ἐρημαίῃσιν ἐνὶ ξυλόχοισιν ἀλᾶται.
Φοινήεντι μύωπι βοῶν ἐλατῆρι τυπεῖσα·
Τοῖα βαρυζήλοισιν Ἔρις πληγῇσι δαμεῖσα.
Πλάζετο, μαστεύουσα θεῶν πῶς δαῖτας ὀρίνει.
Πολλάκι δ' ὀκλαδίης ἀπὸ κλισμοῖο θοροῦσα
Ἵστατο, καὶ παλίνορσος ἐφέζετο· χειρὶ δὲ γαίης
Οὐδέ τι κόλπον ἔμυξε καὶ οὐκ ἐφράσατο πέτρην.
Ἤθελε δ' ἠχήεντα πυρὸς πρηστῆρα τινάσσειν,
Ἐκ χθονίων Τιτῆνας ἀναστήσασα βερέθρων,
Οὐρανὸν ὑψιμέδοντος ἀϊστῶσαι Διὸς ἕδρην,
Ἡφαίστῳ δ' ὑπόεικεν, ἀτυζομένη περ ἐοῦσα,
Καὶ πυρὸς ἀσβέστοιο καὶ ἰθυντῆρι σιδήρου,
Καὶ σακέων βαρύδουπον ἐμήσατο κόμπον ἀείρειν,
Εἴ ποτε δειμαίνοντες ἀνεκθρώσκοιεν ἰωῇ.
Ἀλλὰ καὶ ὁπλοτέρην δολίην ἐφράσατο βουλὴν,

Martem metuens ferratum & scutatum.
[T]um etiam aureorum malorum Hesperidũ recordata est.
[I]nde ipsa Eris belli seminarium decerpens germen,
[P]omum, illustrium inuenit consilia certaminum.
Manu.a.mouens pomũ primum belli principium ipsum
[i]n conuiuium iecit, & deinde chorum dearum turbauit.
[I]uno quidem Iouis coniux, Iouis lecto superbiens,
[S]tabat admirata pomum & volebat sibi vendicare.
[V]enus.v.quasi præstantior existens omnibus,
[P]omum etiam habere voluit, quod peculium esset amorũ:
[I]upiter a.dearum contentionem videns, & filium vocans
Mercurium, talibus assidentem sibi affatus est.
Si quenquam fortè apud fluenta Xanthi Idæi
[P]aridem Priami filium, clarum illum iuuenem,
[I]n montibus Troia boues pascentẽ, ô fili Mercuri, nouisti
[I]psi pomum præbe: diiudicare v.dearum formam
[I]ube, & palpebrarũ aptã cõiũctionẽ, & rotunditatẽ faciei.
[D]iiudicata.v quòd ferat celebratam faciei
[P]ulchritudinem, habeat etiam illa decus præstantioris pomi.
[S]ic præcipiebat pater Saturnius Mercurio.
[C]aterùm ipse paternis mandatis obsequens,
[I]n viã dux fuit ipsis, & nõ negligẽter curã habuit dearũ:
[V]naquæq;.v.meliorẽ & præstãtiorẽ formã sibi tribuebat.
[V]enus quidem dolosa explicans calyptram,
[E]t fibulam odoratam comarum discriminans,
[A]uro crines, auro etiam ornauit comam.
[E]a.v.filios Cupidines affata est intuita eos:
Propè certamẽ est dilecti filij, iuuate me matrẽ vestram.
[H]odie me diiudicabunt faciei splendores.
[M]etuo.a.cui pomum bubulcus iste Paris sit præbiturus.
[I]unonem.q.Gratiarum venerandam nutricem esse dicunt:
[A]iunt etiam imperium administrare, & sceptra tenere:
[M]ineruam etiam semper nominant bellorum reginam:
[S]ola venus ego imbellis dea sum, non regum
[I]mperiũ, non hastã Martiã, non telũ quodcũq; administro,
[V]erũ quare metuo sine causa? pro hasta.q. Mineruæ
Aest.

Ἄρεα δ' εἱμάρτυσα σιδήρειον ἀσπιδιώτην.
Ἤδη δ' Ἑσπερίδων χρυσέων ἐμνήσατο μήλων·
Ἔνθεν Ἔρις πολέμοιο προάγγελον ἔρνος ἑλοῦσα
Μῆλον ἀειζώοιο ἰσεμήσατο δήια μόχθων,
Χειρὶ δὲ κινήσασα μόθου πρωτόσπορον ἀρχήν,
Ἐς θαλίην ἔρριψε, χορὸν δ' ὤρινε θεάων.
Ἥρη μὲν φρονέουσα ἀγαλλομένη Διὸς εὐνῇ,
Ἵστατο θαμβήσασα, καὶ ἤθελε ληΐζεσθαι.
Πασάων δ' ἔτι Κύπρις ἀρειοτέρη γεγαυῖα,
Μῆλον ἔχειν ἐπόθησεν, ὅτι κτέρας ἐστὶν Ἐρώτων.
Ζεὺς δὲ θεῶν καὶ νεῖκος ἰδὼν καὶ παῖδα καλέσσας,
Τοῖον ἐφθέγξατο προσφωνήσας Ἑρμάωνα,
Εἴ τινά που Ξάνθοιο παρ' Ἰδαίοιο ῥεέθροις
Παῖδα Πάριν Πριάμοιο τὸν ἀγλαὸν ἡβητῆρα
Τροίης βουκολέοντα κατ' οὔρεα τέκνον ἀκούεις,
Κείνῳ μῆλον ὄπαζε· διακρίνειν δὲ θεάων
Κάλλεος καὶ βλεφάρων συνοχὴν καὶ κύκλα προσώπων.
Ἡ δὲ διακρινθεῖσα φέρειν περίπυστον ὀπωπῆς
Κάλλεος ἀρειοτέρης ἐχέτω καὶ κόσμον ὀπώρης.
Ὣς ὁ μὲν Ἑρμείαο πατὴρ ἐπέτελλε Κρονίων,
Αὐτὰρ ὁ πατρῴῃσιν ἐφημοσύνῃσι πιθήσας,
Εἰς ὁδὸν ἡγεμόνευε καὶ οὐκ ἀμέλησε θεάων.
Πᾶσα δὲ καλλιτέρην καὶ ἀμείνονα δίζετο μορφήν.
Κύπρις μὲν δολόμητις ἀναπτύξασα καλύπτρην,
Καὶ περόνην θύσαντα διαστήσασα κομάων,
Χρυσῷ μὲν πλοκάμους, χρυσῷ δ' ἐστέψατο χαίτην,
Τεῖχε δὲ παῖδας Ἔρωτας ἀϋτήσουσα ἰδοῦσα,
Ἐγγὺς ἀγὼν φίλα τέκνα, περιπτύξασθε τιθήνην.
Σήμερον ἀγλαΐαι με διακρίνουσι προσώπων.
Δειμαίνω τίνι μῆλον ὁ βουκόλος οὗτος ὀπάσσῃ.
Ἥρην μὲν Χαρίτων ἱερὴν εἴπουσι τιθήνην.
Φασὶ δὲ κοιρανίην μεθέπειν, καὶ σκῆπτρα φυλάσσειν.
Καὶ πολέμων βασίλειαν ἀεὶ καλέουσιν Ἀθήνην.
Μούνη Κύπρις ἄναλκις ἔην θεός· οὐ βασιλήων
Κοιρανίην, οὐδ' ἔγχος ἀρήιον οὐ βέλος ἕλκω.
Ἀλλὰ τί δειμαίνω περισσότερον; ἀντὶ μὲν αἰχμῆς

Acsi haberem celerem hastam mellitum amorum vinculũ:
Cestum habeo, & stimulũ amoris impello,& arcũ attollo,
Cestũ inquam vnde amoris mei,meum œstrum experta,
Sæpe vehementer dolent,nec tamen moriuntur mulieres.
Taliter insequens Mercur. loquebatur Venus roseis digitis
Ipsi v.audientes amabile præceptum matris (insignis,
Cupidines comites animum confirmabant matri.
Iam verò superauit Mercurius montis Idæum iugum,
Paris.v.adolescens adhuc pascebat paternas oues,
Pascens eas seorsum ad fluenta Anauri.
Seorsum quidem armẽtum gregalium taurorũ numerabat,
Seorsum etiam numerabat greges pascentium ouium,
Et à tergo eius pellis montana capellæ
Dependenter suspensa erat,& ipsa tangebat femora:
Pastorale.v.pedum boues feriens erat in eius manu.
Talis existens Paris fistula ad modos lentus procedens
Agrestiorẽ.q. sed suauẽ modulabatur Musam arũdinibus.
Sæpe etiam solitarius in stabulis cantu se oblectans,
Et taurorum curam neglexit,& nõ curam gerebat ouium.
Vnde fistulã gestans,iuxta cõsuetudines laudãdas pastorũ,
Pani & Mercurio dulce incipiebat canere carmen.
Tum non canes vlulabant,& non mugiit etiam taurus:
Sola.v.obstrepera vocéque imperita existens
Echo resonuit,voce inarticulata in Idæis montibus.
Tauri.v.saturati florentis herbæ summitate,
Reclinati super obesam coxendicem quiescebant.
Cùm.v.ipse Paris sub edito vmbraculo virgultorum
Suauiter modulãs à lõgè videret Mercuriũ deorũ nũcium,
Metuens exilijt,dearum enim fugiebat conspectum,
Et chorum bene sonantium fistularum in virgultis sinens,
Nõdum multum defatigatam suã interrũpebat cantilenã,
Ita v.metuentem compellabat diuinus Mercurius:
Metum abijciens,& greges pulchros dimittens,
Hic iudicium facias,sententiam ferens deabus.
Huc adsis diiudicans præstantiorem formam faciei:
Formosiori pomum istud, germẽ inquam amabile præbeas,

Ὡς θοὸν ἔγχος ἔχουσα, μελίφρονα δεσμὸν ἐρώτων.
Κεστὸν ἔχω, καὶ κέντρον ἄγω, καὶ τόξον ἀείρω.
Κεστὸν ὅθεν φιλότητος ὁμῆς ἐμὸν οἶστρον ἑλοῦσαι
Πολλάκις ὠδίνουσι καὶ οὐ θνήσκουσι γυναῖκες.
Τοῖον ἐφθεγξαμένη ῥοδοδάκτυλος ἔννεπε Κύπρις.
Οἱ δ' ἄρα μητρῴοις ἐρατῆς κλύοντες ἐφετμαῖς
Φοιτητῆρες Ἔρωτες ἐπερρώοντο τιθήνῃ.
Ἄρτι μὲν Ἰδαίων ὑπερέδραμεν ὕρεος ἄκρων.
Κουρίζων δ' ἐνόμευε Πάρις πατρῴια μῆλα,
Ποιμαίνων ἑκάτερθεν ἐπὶ προχοῇσιν Ἀναύρου.
Νόσφι μὲν ἀγρομένων ἀγέλην πεμπάζετο ταύρων,
Νόσφι δὲ βοσκομένων διεμέτρεε πώεα μήλων.
Καί τις ὀρεσταύλοιο δορὴν μετόπισθε χιμαίρης
Ἐκκρεμὲς ἠώρητο, καὶ αὐτὴν ἅπτετο μηρῶν.
Ποιμενίη δ' ὑπέκειτο βοῶν ἐλάτειρα καλαύροψ.
Τοῖος ἐὼν, σύριγγος ἐς ἤθεα βαιὸς ὁδεύων,
Ἀγροτέρην καλάμων λιγυρὴν ἐδίωκεν ἀοιδήν.
Πολλάκι δ' οἰοπόλοισιν ἐνὶ σταθμοῖσιν ἀείδων,
Καὶ ταύρων ἀμέλησε, καὶ οὐκ ἐμπάζετο μήλων,
Ἔνθεν ἔχων σύριγγα κατ' ἤθεα καλὰ νομήων,
Πανὶ καὶ Ἑρμάωνι φίλην ἀνεβάλλετο μολπήν.
Οὐ κύνες ὠρύοντο, καὶ οὐ μυκήσατο ταῦρος,
Μούνη δ' ἠνεμόεσσα, βαθὺν ἀδίδακτος ἀΰσας,
Ἰδαίων ὀρέων αὐτόθρονος ἴαχεν ἠχώ.
Ταῦροι δὲ χλοερῆς κεκορηότες ὑψόθι ποίης,
Κεκλιμένος βαρύγουνοι ἐπ' ἰχίον ἀνάζοντο.
Ὡς ὁ μὲν ὑψιλόφοιο φυτοῦ ὑπένερθε καλύπτρης
Τηλόθεν Ἑρμείωνα διάκτορον εἶδε λιγαίνων.
Δειμαίνων δ' ἀνόρουσε, χαμαὶ δ' ἀλέεινεν ὀπωπήν.
Καὶ χορὸν ἀμπλακάδην δονάκων ἐπὶ φυτῷ ἐάσας,
Μήπω πολλὰ καμοῦσαν ἑὴν ἀνέκοπτεν ἀοιδήν,
Τοῖα δὲ δειμαίνοντα προσέννεπε θέσκελος Ἑρμῆς.
Τάρβος ἀπορρίψας, καὶ πώεα καλὰ μεθήσας,
Δεῦρο θεμιστεύσειας ἐπουρανίῃσι δικάζων,
Δεῦρο διακρίνων προφερέστερον εἶδος ὀπωπῆς,
Φαιδροτέρῃ πόρε μῆλον, ἐπήρατον ἔρνος, ὀπώρης.

Τοῖον

Sic locutus est ipse v. Paris blandum oculum intendens,
Placidè dijudicare conatus est formam cuiusque.
Cōtemplabatur.v.castiorū oculorū fulgorē,cōtēpl.etiā collū,
Considerauit etiam ornatum vniuscuiusque ornata auro.
Et calcanei posteriorū,& ipsarum vestigia plantarum.
Manib.v.ridentem Paridē ante iudicium apprehendens
Minerua,talem Alexandro dixit sermonem:
Huc agè fili Priami,Iouis coniugem Iunonem relinquēs,
Negligens etiam Venerem thalamorum præsidem,
Laudaueris a.Mineruam fortitudinis gubernatricem.
Aiunt imperium te tenere,& Troianam vrbem seruare.
Huc agè vt faciam te seruatorem afflictis hominibus
Ne tibi aliquando iracunda Bellona grauis sit:
Obtempera modò,& bella & fortitudinem docebo te.
Sic quidem multùm sapiens elocuta est,
Ita.v.excepto sermone pulcra est Iuno affata est:
Si me formosiorē pronūcians,præstātius germen cōcesseris,
Vniuersa nostra Asia te dominum faciam. (sunt?
Opera bellorum parui pēdito: quid.n.vrbium domino pro-
Dominus.n.existens fortibus & ignauis imperat.
Nec semper sectatores Mineruæ excellunt:
Quin potiùs moriuntur citius Bellonæ famuli.
Tale dominium,eximia obtulit Paridi Iuno.
Ipsa.v.peplum sinuosum in aere denudans.
Venus sinum sustulit,nec est reuerita:
Manu v.exonerans mellitum amorum vinculum,
Pectus omne nudauit,nec oblita est mamillarum.
Ita.v.subridens affata est pastorem Paridem:
Accipe,& bellorum obliuiscere,accipe formam
Nostram,& imperia,& Asiaticam neglige terram:
Opera bellorum non noui,Quis.n.clypeorū vsus est Veneri?
Forma splendore excellūt muli multò magis quàm armis.
Pro fortitudine autem dabo tibi amabilem coniugem:
Próque imperio,Helenæ conscende thoros.
Sponsum videbit te post Troiam Lacedæmon.
[illegible]ndum sermo finiemus,& ipse splendidum pomum dedit
Veneri

Τοῖον ἀνηύτησεν· ὁ δ' ἤπιον ὄμμα πετάσσας,
Ἦγε διακρίνειν πειρήσατο κάλλος ἑκάστης.
Δέρμα τὸ μὲν γλαυκῶν ἐλεφαίρετο, σέλας ἐς ὄμματα δειράδων,
Χρυσῷ ἀμφιφαλῆς ἐφορέοντα τὸ κόσμον ἑκάστης,
Καὶ πτέρνης μετόπισθεν, καὶ αὐτῶν ἴχνια ταρσῶν·
Χειρῶν μειδιόωντα δίκης προπάροιθεν ἑλοῦσα,
Τοῖον Ἀλεξάνδρῳ μυθήσατο μῦθον Ἀθήνη·
Δεῦρο, τέκος Πριάμοιο, Διὸς παράκοιτιν ἐάσας,
Καὶ θαλάμων βασίλειαν ἀτιμάσσας Ἀφροδίτην,
Ἠνορέης ἐπίκουρον ἐπαινήσειας Ἀθήνην.
Φασί σε κοιρανέειν, καὶ Τρώϊον ἄστυ φυλάσσειν·
Δεῦρό σε τειρομένοισι σαόπτολιν ἀνδράσι θήσω,
Μή ποτέ σοι βαρύμηνις ἐπιβρίσειεν Ἐνυώ.
Πείθεο, καὶ πολέμους τε καὶ ἠνορέην σε διδάξω.
Ὣς ἡ μὲν πολύμητις ἀνηύτησεν Ἀθήνη.
Τοῖα δ' ὑποβλήδην λευκώλενος ἔννεπεν Ἥρη·
Εἴ με δικασπολέων προφερέστερον ἔργον ὀπάσσῃς,
Πάσης ἡμετέρης Ἀσίης ἡγήτορα θήσω.
Ἔργα μόθων ἀθέριζε· τί γὰρ πολέμων βασιλεῦσι;
Κοίρανος ἰθύνει καὶ ἀπτολέμοισι κελεύει.
Οὐκ αἰεὶ θεράποντες ἀρειοτέροισιν Ἀθήνης·
Ὠκύμοροι θνήσκουσιν ὑποδρηστῆρες Ἐνυοῦς.
Τοίην κοιρανίην προτιδέγμενος ὤπασεν Ἥρη.
Ἡ δ' ἑανοὺς βαθυκόλπου ἐς ἠέρα γυμνώσασα,
Κόλπον ἀνεπέρυσε, καὶ οὐκ ἠδέσσατο Κύπρις.
Χειρὶ δ' ἀναρρίζουσα μελίφρονα θεσμὸν ἐρώτων,
Στῆθος ἅπαν γύμνωσε, καὶ οὐκ ᾐδέσατο μαζῶν.
Τοῖα δὲ μειδιόωσα προσέννεπε μηλοβοτῆρα,
Δέξο, καὶ πολέμων ἐπιλήθεο, δέχνυσο μορφὴν
Ἡμετέρην καὶ σκῆπτρα καὶ Ἀσίδα κάλλιπε γαῖαν.
Ἔργα μόθων οὐκ οἶδα· τί γὰρ σακέων Ἀφροδίτῃ;
Ἀγλαΐῃ πολὺ μᾶλλον ἀριστεύουσι γυναῖκες.
Ἀντὶ μὲν ἠνορέης ἐρατὴν παράκοιτιν ὀπάσσω·
Ἀντὶ δὲ κοιρανίης, Ἑλένης ἐπιβήσεο λέκτρων·
Νυμφίον ἀθρήσει σε μετὰ Τροίην Λακεδαίμων.
Οὔπω μῦθος ἔληγεν· ὁ δ' ἀγλαὸν ὤπασε μῆλον,

Ἀγλαΐ

neri forma donum & munus nobile,
minarium belli, & perniciosam belli originem.
nu verò pomum tenens Venus emisit talem vocem,
onem conuicijs incessens, & Mineruam viraginem:
Cedite mihi belli socia, cedite victoriam:
lchritudinem dilexi, & pulchritudo me comitatur.
unt te ô mater Martis Iuno cum doloribus peperisse
lchrarũ Gratiarum venerandum chorũ: verùm te omnes
die deseruerũt, & nõ vllã harum inuenisti auxiliatricẽ.
lypeorum regina Iuno, etiam Vulcani mater es,
tibi Mars auxilio venit, etiamsi Mars hasta grassatur,
iuuerũt te flamma Vulcani filij, etiamsi flãma halitũ
tantopere. v. superbit vana Minerua? ipse parit,
iam connubium non sensit, nec etiam peperit Mater,
rùm ferrea sectio, & ferri radix te
duxit, sine partu, è paterno capite.
aliter verè tecta es corpore areis vestimentis?
fugis amorem, & Martis opera persequeris,
nnubij ignara concordia nescia?
oras verò ô Minerua, quam magis imbelles sunt tales,
non illustribus exultantes bellis,
dicatisq; membris neque viri neque fœmina sunt.
Ita Venus insultans affata fuit Mineruam.
ipsa quidẽ sortita est forma præmium vrbib. exitiosum,
nonem expellens, & Mineruam tristantem.
Æstuãs verò præ amore, & quam non nouerat persequens,
considerans infaustus Paris, in densam duxit syluam
ros laboriosa peritos architectura.
densa sylua secta quercus
ciderunt, consilijs Pherecli malorum autoris,
ui olim stulto gratificatus regi
lexandro naues fabricarat acuto ferro,
o Idæis quidem montibus commutauit Paris pontum,
nuptiarum conciliatricem comitantem se Venerem
pe placans littoralibus sacrificijs,
uigabat Hellespontum super lata dorsa maris.

Ipsi

Ἀγλαΐης διάδημα μέγα κτέρας Ἀφροδίτη εἴη,
Φυταλιὴν πολέμοιο, καλὴν πολέμοιο γενέθλην·
Χειρὶ δὲ μῆλον ἔχουσα, τόσην ἀνενείκατο φωνήν,
Ἥρην κερτομέουσα καὶ αἰπολύειρον Ἀθήνην·
Εἴξατέ μοι πολέμοιο, συνήθεες, εἴξατε νίκης·
Ἀγλαΐην ἐφίλησα, καὶ ἀγλαΐη με διώκει.
Φασί σε μητέρ' Ἄρηος ὑπ' ὠδίνεσσιν ἀέξειν
Ἠΰκομον; χαρίτων ἱερὸν χορὸν, ἀλλά σε πᾶσαι
Σήμερον ἠρνήσαντο, καὶ οὐ μίαν εὗρες ἀρωγήν.
Ἀσπιδίων βασίλεια, καὶ οὐ πυρός ἐστι τιθήνη,
Οὔ σοι Ἄρης ἐπαρήγει, καὶ οὐ δορὶ μαίνεται Ἄρης.
Οὐ φλόγας Ἥφαιστος, καὶ οὐ φλογερὸν ἆσθμα λοχεύει.
Οἷα τί κυδιάεις αἱμάλεος Ἀτρυτώνη;
Ἥν γάμος οὐκ ἔσπειρε, καὶ οὐ μαιώσατο μήτηρ.
Ἀλλὰ σιδηρείη σε τομὴ καὶ ῥίζα σιδήρου
Πατρῴων ἀλόχευτον ἀνεβλάστησε καρήνων.
Οἷα δὲ χαλκείοισι καλυψαμένη χρόα πέπλοις;
Καὶ φεύγεις φιλότητα, καὶ Ἄρεος ἔργα διώκεις,
Ἁρμονίης δ' ἀδίδακτος, ὁμοφροσύνης ἀδαήμων;
Ἀγνώσσεις ὅτι μᾶλλον ἀνάλκιδές εἰσιν Ἀθῆναι,
Καὶ οὐ κυδαλίμοισιν ἀγαλλόμεναι πολέμοισι,
Κεκριμένων μελέων, οὔτ' ἄρσενες, οὔτε γυναῖκες;
Τοιάδ' ἐφυβρίζουσα προσέννεπε Κύπρις Ἀθήνην.
Ὡς ἡ μὲν πτολίπορθον ἀέθλιον ἔλλαχε μορφῆς,
Ἥρην ἐξελάσασα καὶ ἀσχαλόωσαν Ἀθήνην.
Ἱμείρων δ' ὑπ' ἔρωτι, καὶ ἣν ἐπὶ ἴδε διώκων
Δύσπαρις ἀδρήσας, ὅτε δύστηνον ἤγαγεν ὕλην
Ἀνέρας ἐργοπόνους δαήμονας ἀμφιτυπῆας.
Ἔνθα τανυπρέμνοιο διϊζόμεναι δρύες ὕλης
Ἥριπον ἀρχεκάκοιο φιλοφροσύνῃσι Φερέκλου,
Ὅς ποτε μαργαίροντι χαριζόμενος βασιλῆϊ,
Νῆας Ἀλεξάνδρῳ δρυτόμῳ τετρήνατο χαλκῷ.
Ἀντὶ μὲν Ἰδαίων ὀρέων ἠλλάξατο πόντον,
Καλλιχέων δ' ἐπίκουρον ἐφεσσαμένην Ἀφροδίτην
Πολλάκις ἀκταίοισιν ἱλασκόμενος θυέεσσιν,
Ἔπλεεν Ἑλλήσποντον ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.

N. W. Nayl[illegible]

[illegible] σημήϊα φαίνετο μόχθων·
[illegible] ἀθρώσκουσα θάλασσα
[illegible] ἐξώσατο δεσμῶν·
[illegible] ἐπ' ἠέρος ὄμβρον ἀΰσσας,
[illegible] ἐρέσσετο μυρίων ἐρετάων,
[illegible] καὶ Τροίζιον οὖδας ἀμείψας
[illegible] περιπλώων στόμα λίμνης·
[illegible] μετάρσια Παγγαίοιο.
[illegible] φιλήνορος ἔδρακε τύμβον,
[illegible] ἀλήμονος εἶδε κελεύθου,
[illegible] κινύρετο Φυλλὶς ἀκοίτην,
[illegible] ἀπήμονα Δημοφόωντα,
[illegible] Ἀθηναίης ἀπὸ δήμου.
[illegible] διὰ χθονὸς Αἱμονιήων
[illegible] Ἀχαιΐδος ἄστεα γαίης,
[illegible] εὐρυάγυια Μυκήνη.
[illegible] παρ' [illegible] Ἐρυμάνθου,
[illegible] φίλην πόλιν Ἀτρείωνος
[illegible] παρ' Εὐρώταο ῥεέθροις.
[illegible] δάσκιον ἔριος ὕλην
[illegible] ἐρατεινὴν θηεῖτο Θεράπνην,
[illegible] δολιχὸν πλόος. οὐδὲ γαλήνης
[illegible] ἠκούετο δοῦπος ἐρετμῶν.
[illegible] ἐπ' ἠϊόνεσσι βαλόντες
[illegible] ὅσοις νηὸς ἔργα μέμηλε.
[illegible] ποταμοῖο,
[illegible] ἴχνεσιν ἴχνος ἐρείσας,
[illegible] ὑπὸ ξαίνοντο κονίης.
[illegible] ἐπιβρείσαντες ἔθειραι
[illegible] [illegible] ἀήτας·
[illegible] φιλοξείνων ναετήρων
[illegible] καὶ γείτονας [illegible],
[illegible] ἔνθα μετ' αὐτῆς
[illegible] εἶδος Ἀθήνης,
[illegible] Ὑακίνθου·
[illegible] σὺν Ἀπόλλωνι ναίουσαν

ſi verò Paridi ingentium calamitatum, ſigna apparebãt.
ceruleum námque in altum exiliens mare,
celum vrſarum cinxit obſcuro vinculo,
quod in aere nimboſo imbrem excuſſit,
mare autem inundauit motu remis.
nunc & Dardanium & Troicum ſolum præteriens
tranſiit prænauigans oſtium Iſmaricæ paludis
mox quoque tranſiit vertice Thracici Pangæi:
vidit ſuborientẽ Phylidis prodito amore flagrãtis tumbã,
vidit etiam curſum Enneacyclum via erratica,
ubi perambulans lugebat Phyllis maritum,
triſtis expectans reducens illæſum Demophoonta,
quando rediret à populo Athenienſi:
ſi deinde per terrã amplam Theſſalorum proficiſcenti
mox apparebant ciuitates terræ Achaicæ:
Pthia viros paſcens & Mycenæ latiſſimæ.
inde ad prata tranſiens aſſurgentis Erymanthi,
Spartam formoſis mulieribus præſtantem, dilectam ciuitatẽ
itam intellexit ad fluenta Eurotæ. (Atridæ,
prope verò ſub umbroſa ſylua montis habitatam,
ſpectans vicinam & amabilem admirabatur Therapnem.
non. a. inde erat longa nauigatio, neque in tranquillitate
diu audiebatur ſonitus motorum remorum.
et terra in ſinubus, in littoribus mittentes
udentes nauis ligarunt ij qui nautica opera curant.
verùm ipſe Paris niuea lotus aqua,
bat ſuſpenſis greſſibus veſtigium firmatum,
ne pedes amabiles pollueren tur puluere:
ne capillorum è pileo emergentes comæ,
eius feſtinante ipſo turbarentur flatibus.
et tunc quidem excelſas hoſpitalium incolarum
Domus circunſpectans, & propè vicina templa,
Vrbis ſplendorem conſiderabat, ibi quidem ipſum
Mineruæ indigenæ admiratus aureũ ſimulachrũ, ſtatuã
ibi etiam vidit aliò deflectens oculos Carnei Hyacinthi
Quem olim innocens cum Apolline verſatum intelliger

Amyclæorum

Τοῦ δὲ πολυτλήτοιο σημεῖα φαίνετο μόχθων·
Κυανέην μὲν ὕπερθεν ἀναθρώσκουσα θάλασσαν
Οὐρανὸν ὀρφναίῃ ἕλικι ἐζώσατο δεσμῷ·
Ἠδ' ἄρα μυχθαλόεντι ἐπ' ἠέρος ὄμβρον ἀνεῖσα,
Ἐκλύσθη δέ τε πόντος ἐρεσσομένων ἐρετάων,
Τόφρα καὶ Δαρδάνιον καὶ Τρώϊον οὖδας ἀμείψας
Ἰσμαρίδος μεθέηκε περιπλώον στόμα λίμνης·
Αἶψα δὲ Θρηϊκίοιο μετάρσια Παγγαίοιο
Φυλλίδος ἀντέλλοντα φιλήνορος ἔδρακε τύμβον,
Καὶ δρόμον ἐννεάκυκλον ἀλήμονος εἶδε κελεύθου,
Ἔνθα διαστείχουσα κινύρετο Φυλλὶς ἀκοίτην,
Ἀχνυμένη παλίνορσον ἀπήμονα Δημοφόωντα,
Ὁππότε νοστήσειεν Ἀθηναίης ἀπὸ δήμου.
Τοῦ δὲ βαθυκλήροιο διὰ χθονὸς Αἱμονιήων
Ἐξαπίνης ἀνέτελλεν Ἀχαιΐδος ἄστεα γαίης,
Φθίην βωτιάνειραν καὶ εὐρυάγυια Μυκήνην.
Ἔνθεν ἀμειβομένοιο παρ' εἰαμένας Ἐρυμάνθου,
Σπάρτην τὴν καλλιγύναικα, φίλην πόλιν Ἀτρείωνος
Κεκλιμένην ἐνόησε παρ' Εὐρώταο ῥεέθροις.
Ἀγχοῦ δὲ ναιομένην ὑπὸ δάσκιον ὄρεος ὕλην
Γείτονα παπταίνων, ἱερὴν θηεῖτο Θεράπνην,
Οὔπω καὶ δηθὰ ἴδεν δολιχὸς πλόος. οὐδὲ χαλινῆς
Δυερὴν ἐρεσσομένων ἠκούετο δοῦπος ἐρετμῶν.
Καὶ χθονὸς ἐκ νηὸς ποσὶν ἐπ' ἠϊόνεσσι βαλόντες
Πείσματα νηὸς ἔδησαν, ὅσοις τάδε ἔργα μέμηλε.
Αὐτὰρ ὁ χιονέοιο λοεσσάμενος ποταμοῖο
Στεῖχε φειδομένοισιν ἐπ' ἴχνεσιν ἴχνος ἐρείδων,
Μὴ πόδας ἱμερόεντας ἀπὸ χραίνοιτο κονίης.
Μὴ πλοκάμους κινυνθεῖεν ἐπιβρίσαντες ἀῆται
Ὀξύτερον σπεύδοντος ἐπαντέλλουσιν ἀγυιαί.
Ἄρτι μὲν αἰπύδομα τε φιλοξείνων κατιδόντι
Δώματα ποπτάζοντι καὶ γείτονας ἐγγύθι νηούς,
Ἄστεος ἀγλαΐην διαμέτρεεν· ἔνθα μὲν αὐτῷ
Χρύσεον ἐνδέκτην θηήσατο εἶδος Ἀθήνης·
Ἔνθεν δὲ Καρνείοιο παρεγνάμψας Ὑακίνθου
Οἷς ποτε μυρίζοντο σὺν Ἀπόλλωνι ναίοντες

Amyclaeorum populus, veritus est ne Ioui Latona
Irata etiam huc abduceret. Caeterùm Apollo
Non cognouit Zephyro se aemulo dilectum eum asseruare:
Terra verò lachrymanti gratificata regi
Florem produxit solatium Apollini:
Florem cognominem illustri iuueni.
Iam verò prope ades ad atria Atridae Menelai
Stabat Paris, diuina exultans forma.
Non Iouis talem amabilem filium pariebat Semele:
Ignoscas Bacche, etiamsi de Iouis es genere.
Pulcher namque erat etiam ille Paris splendoribus faciei.
Ipsa verò reserans claue hospitales aedes
Helena, statim transibat domus aulam,
Et animaduertens ante pulchras fores,
Vt vidit, vt considerauit, in penetrale etiam aulae abduxit,
Et ipsum considerè in sede recenti
Et argentea iubebat: satietatem verò non capiebat aspectu.
Modò cum existimans, aureum Veneris (gnouit,
Filiū aspicere, thalamiq; ministrū Cupidinem: tandem co-
Quod non esset cupido, telorum enim non habebat pharetrā.
Saepe quoq; in splendoribus decentis faciei
Spectare putabat vitium regem.
Tandem autem stupore perculsa, talem emisit vocem.
Hospes, unde es? amabile tuum genus & patriam indica.
Forma quidem similis es illustri regi.
Verum tuum non noui genus apud Argiuos.
Non vtique Pylum arenosam incolis, Neleium filium
Antilochum noui: tuam verò faciem non noui.
Nō etiā Phthiam gratiosā incolis altricē praestantiū virorū.
Noui omne inclytum genus Aeacidarum,
Splendorem Pelei, gloriam Telamonis,
Mores Patrocli, & fortitudinem Achillis.
Talia desideria aestuans loquebatur arguta nympha.
Caeterum ipse respondebat, blandā reddens vocem:
Si forte aliq; terram audiuisti sitā in extremitate Phrygiae,

Ilium

Δύσμορος Ἀμυκλαίων ἠλάσατο μὴ Διὶ λυγρὸν
Σκυζομένη καὶ τοῦτον ἀνήρπαγεν αὐτὰρ Ἀπόλλων
Οὐκ ἐδάη Ζεφύρῳ "ζηλήμονα πνεύματα φυλάσσειν" ζηλή-μονος
Γαῖα δὲ δακρύουσα τι χαριζομένη βασιλῆϊ
Ἄνθος ἀνηνύξησεν ἀλεξίφαον Ἀπόλλωνι
Ἄνθος ἀειζώοιο φερώνυμον ἠβητῆρος.
Ἤδη δ' ἀρχιδόμοισιν ἐπ' Ἀτρείδαο μελάθροις
Ἵστατο, θεσπεσίῃσιν ἀγαλλόμενος χαρίτεσσιν.
Οὐ Διὶ τοῖον ἔτικτεν ἐπήρατον υἷα Θυώνη.
Γλαυκῶπις Διόνυσος, καὶ εἰ Διὸς ἔσσι γενέθλης·
Καλὸς ἦν κἀκεῖνος ὑπ' ἀγλαΐῃσι προσώπου.
Ἡ δὲ φιλοξείνων θαλάμων κληῖδας ἀνεῖσα
Ἐξαπίνης Ἑλένη μετανίσατο δώματος αὐλήν·
Καὶ θαλερῶν προπάροιθεν ἐσοπτεύουσα θυράων,
Ὡς ἴδεν, ὡς ἐνόησε, καὶ ἐς μυχὸν ἤγαγεν αὐλῆς·
Καί μιν ἐφεδρήσασθαι νεοπηγέος ὑψόθεν ἕδρης
Ἀργυρέης ἐκέλευσε· κόρον δ' οὐκ εἶχεν ὀπωπῆς.
Ἀλλ' ὅτι δὴ χρύσειον ὀισσαμένη Κυθερείης
Κοῦρον ὀπιπτεύειν θαλαμηπόλον, ὀψὲ δ' ἀνέγνω
Ὡς οὐκ ἔστιν Ἔρως· βελέων δ' οὐκ εἶχε φαρέτρην.
Πολλάκι δ' ἀγλαΐῃσιν ἐϋγληνοῖο προσώπου
Παπταίνειν ἐδόκευε τὸν ἱμερόεντα βασιλῆα·
Ὀψὲ δὲ θαμβήσασα τοίην ἀνενείκατο φωνήν,
Ξεῖνε πόθεν τελέθεις; ἐρατὸν γένος εἰπὲ "τε πάτρην. " καὶ
Ἀγλαΐην μὲν ἔοικας ἀριζήλῳ βασιλῆϊ,
Ἀλλὰ τεὸν οὐκ οἶδα παρ' Ἀργείοισι γενέθλην.
Οὐ Πύλον ἠμαθόεσσαν ἔχεις Νηλήϊον οὖδας·
Ἀντίλοχον δεδάηκα, τεὴν οὐκ εἶδον ὀπωπήν.
Οὐ Φθίην χαρίεσσαν ἀριστήων τροφὸν ἀνδρῶν.
Οἶδα περικλήιστον ὅλον γένος Αἰακιδάων·
Ἀγλαΐην Πηλῆος, ἐϋκλείην Τελαμῶνος,
Ἤθεα Πατρόκλοιο, καὶ ἠνορέην Ἀχιλῆος.
Τοῖα πόθῳ κνιζοῦσα λιγύθροος ἔννεπε νύμφη.
Αὐτὰρ ὁ μειλιχίοισιν ἠμείβετο γῆρυν ἀνοίξας,
Εἴ τινά που Φρυγίης ἐπὶ τέρμασι γαῖαν ἀκούεις,

Ilium quam mœnibus cinxit Neptunus & Apollo
Si fortè Regem aliquem fœlicem in Troia
Audiuisti, de genere fœlici Saturnida,
Inde vt primus existens, omnia domestica exprimo.
Sum ô mulier dilectus filius Priami opulenti.
Sum autem Dardanides. Dardanus autem ex Ioue natus erat.
Vnde de cœlo dij hospites hominum,
Sæpe seruiunt hominib. immortales quamuis existentes.
Horum quidem alter nostræ patriæ Troiæ ædificauit muros
Neptunus & Apollo: muros inquam non ruituros.
Verùm ego ô regina sum dearum iudex,
Etenim iudicium faciens, quamuis mœstis deabus
Praetuli Veneris pulchritudinem & amabilem formam.
Ipsa verò illustrem compensationem meorum studiorum,
Sponsam desiderabilem mihi recepit se daturam,
Quam Helenam nominant, sororem videlicet Veneris.
Cuius caussa sustinui etiam tot maria transire.
Hic nuptias celebremus: quia Venus id iubet.
Ne me opprobrio afficias, nec etiã meum coniugiũ vituperes.
Non dicam plura. Quare enim prolixè te scientẽ id docebo?
Nouisti n. q Menela⁹ marit⁹ tu⁹ de imbelli sit progenie.
Neque tales sunt inter Argiuos mulieres qualis tu es.
Etenim imbecillioribus præditæ membris,
Virorum formam habent: ideóque spuriæ sunt mulieres.
Sic dixit Paris, Ipsa v. amabilem fixit in terram faciem
Diu dubitans, & non respondebat sponsa.
Tandem verò stupore perculsa, talem emisit vocem:
O hospes, verè olim mœnia tua patria,
Quæ prius extruxerunt Neptunus & Apollo,
Illa inquam egregia opera deorum volui videre,
Et pascua fragrantia solivagi Apollonis.
Vbi apud propugnacula munita portarum Troiæ
Sæpe insequebatur boues vacias Apollo.
Age itaque nunc, è Sparta ad Troiam me ferens,
Sequar te quemadmodũ Venus nuptiarũ domina præcipit.
Non metue Menelaũ, quando in Troia me esse intellexerit.

Γλιτειλὼ πύργωσε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων·
Εἴ τινά που πολύολβον ἐνὶ Τροίῃ βασιλῆα
Ἔκλυες [illegible]ος ὑπὸ Κρονίδαο γενέθλης·
Ἔνθεν ἀεθλεύων, ἐμὰ φύλλα πάντα διώκω·
Εἰμὶ γενεῆς Πριάμοιο πολυχρύσου φίλος υἱός.
Εἰμὶ δὲ Δαρδανίδης· ὁ δὲ Δάρδανος ἐκ Διὸς ἦεν·
Ἔνθεν ἀπ' Οὐλύμποιο θεοὶ ξεινώσαντες ἀνδρῶν
Πολλάκις θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοι περ ἐόντες.
Ὧν ὁ μὲν ἡμετέρης δωμήσατο τείχεα πάτρης,
Τείχεα μὴ πίπτοντα, Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.
Αὐτὰρ ἐγώ, βασίλεια, δικασπόλος εἰμὶ θεάων.
Καὶ γὰρ ἀνεχθομένῃσιν ἐπ' οὐρανίῃσι δικάζων,
Κύπριδος ἀγλαΐην καὶ ἐπήρατον ᾔνεσα μορφήν·
Ἡ δὲ [illegible] ἐμῶν [illegible] ἔργων
Νύμφην ἱμερόεσσαν ἐμοὶ κατένευσεν ὀπάσσαι.
Ἥν Ἑλένην ἐνέπουσι, κασιγνήτην Ἀφροδίτης·
Ἧς ἕνεκεν τέτληκα, καὶ οἴδματα τόσσα ἀμεῖψαι.
Δεῦρο γάμον κεράσωμεν, ἐπεὶ Κυθέρεια κελεύει.
Μή με καταισχυνέειας, ἐμὴν καὶ Κύπριν ἐλέγξῃς,
Οὐκ ἐρέω· τί δὲ τόσσον ἐπισταμένῃ σε διδάξω;
Οἶσθα γὰρ ὡς Μενέλαος ἀνάλκιδός ἐστι γενέθλης.
Οὐ τοίας γεγάασιν ἐν Ἀργείοισι γυναῖκες·
Καὶ γὰρ ἀκιδνοτέρῃσιν ἀεξόμεναι μελέεσσιν,
Ἀνδρῶν εἶδος ἔχουσι· νόθοι δ' ἐγγίνονται γυναῖκες
  Ἔννεπεν· ἡ δ' ἐρόεσσα ἐπὶ χθονὶ πῆξεν ὀπωπήν.
Δηρὸν ἀμηχανέουσα, καὶ ὀψὲ ἠμείβετο νύμφη.
Ὀψὲ δὲ θαμβήσασα τόσην ἀνενείκατο φωνήν,
  Ἀτρεκέως σὺ ξεῖνε τεῆς ποτὲ τείχεα πάτρης
Τὰ πρὶν ἐδωμήσαντο Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων,
Ἤθελον ἀθανάτων δαιδάλματα κεῖνα νοῆσαι,
Καὶ νομὸν οἰοπόλοιο λιγύπνοον Ἀπόλλωνος,
Ἔνθα θεοδμήτοισι παρὰ προβολῆσι πυλάων
Πολλάκις εἰλιπόδεσσιν ἐφέσπετο βουσὶν Ἀπόλλων.
Ἄγρεο νῦν Σπάρτηθεν ἐπὶ Τροίην με κόμιζον·
Ἕψομαι, ὡς Κυθέρεια γάμων βασίλεια κελεύει.
Οὐ τρομέω Μενέλαον, ὅτ' ἐν Τροίῃ με νοήσῃ.

Tale pactum iniit cum Paride *formosa nympha.*
Caterùm nox laborum requies, post solis vias
Somnum leuans, suspensum exibuit hominibus *aurora*
Oriens: duasq; somniorum portas aperuit,
Alteram quidem corneam veritatis ostendebat mundo,
Vnde prosiliunt deorum vera voces: (niorum.
Alterā verò eburneū *deceptionis & altricem vaporū som-*
Porro ipse Paris *Helenā in transtris nauiū pontigradarum.*
Abduxit, ex thalamis hospitalibus Menelai,
Superbiens excellenter pollicitatione Veneris:
Et festinabat ducens ad Ilium sarcinam belli.
Hermione autem ventis ferendum *abijciens velum*
Ingemuit lachrymarum plena, apparente aurora.
Sæpe itaque famulas extra thalamos accipiens,
Acerrimè vociferans, talem emisit vocem:
Famula, quò abijt mater luctifica, me relinquens?
Qua heri vnà mecum claues thalami capiens
Dormitum abijt, somnū capiens, & in vnū ascendit lectum?
Sic *dixit illachrymans: collachrymabantur autem famulæ*
Collectæ vtrinq; in vestibulis, & consolari
Famula ipsæ *tentarunt Hermionem gementem:*
Filia, lugens luctum sopito, abijt mater,
Et redibit reuersa, postquam plorantem te intellexerit.
An non vides, quòd flaccidæ subsidunt genæ?
Frequenter enim lugentis marcessit facies.
Aut fortè ad chorum virginum congregatarum
Profecta est, vera aberrans via,
Státq; alicubi *tristis, & in pratum abiens*
Horarum, moratur alicubi *in campo roscido:*
Aut corpus lauans indigete flumine
Abijt, & cunctatur apud ripas Eurota. (mione
Talia verò lachrymans valde dolens reddidit puella Her-
Nouit vtiq; *montē, nouit etiā fluminū fluxum, nouit itinera*
In rosetum, in pratū, quid ad *me loquimini* talia *famula?*
Astra nūc *occidūt, & tamē* adhuc *in scopulis dormit* ma-
...stra oriūtur iterū, *& nondū reuersa adest.* (ter mea
O mater

Τοῖα σὺν αὐθεσίῃ καλλίσφυρος ἔννεπε νύμφη.
Νὺξ δ' ἡ πόνων ἄμπαυμα μετ' ἠελίοιο κελεύθους
Ὕπνον ἐλαφρίζουσα μετήγαγεν ἤπιον ἠοῦς
Ἀρχομένην· δοιὰς δὲ πύλας ὤϊξεν ὀνείρων,
Τὴν μὲν ἀληθείης, κεράων ἀπολάμπετο κόσμῳ·
Ἔνθεν ἀναθρῴσκουσι θεῶν νημερτέες ὀμφαί·
Τὴν δ' ἀλλοφροσύνης, κενεῶν θρέπτειραν ὀνείρων.
Αὐτὰρ ὁ ποντοπόρων ἑλίκην ἐπὶ σέλματα νηὸς
Ἐκ θαλάμων ἀνέμιμνε φιλοξείνου Μενελάου,
Κυδιόων ἱμερόπλοον ὑπόσχεσιν Κυθερείης,
Φέρτερον ἄγων ἑὸν ἄεθλον ἐς Ἴλιον ἰωχμοῖο.
Ἑρμιόνη δ' ἀνέμοισιν ἀπορρίψασα καλύπτρην,
Ἱσταμένη πολύδακρυς ἀνεγρομένη [illegible].
Πολλάκι δ' ἀμφιπόλους θαλάμων ἔκτοσθε λαβοῦσα
Ἐξ ὕπνου βοάασκε, τόσην δ' ἀνεείρετο φωνήν,
Πῇ δ' ἔβη, πῇ με λιποῦσα πολύστονος ᾤχετο μήτηρ;
Ἣ χθιζὸν σὺν ἐμοὶ θαλάμων κληῗδας ἑλοῦσα,
Ἔδραθεν ὑπνώουσα, καὶ ἐκ μέσου ἤλυθεν ἀνδρός.
Ἔννεπε δακρυχέουσα· συνωδύροντο δὲ παῖδες.
Ἀγρόμεναι δ' ἑκάτερθεν ἐπὶ προθύροισιν ἐρύκειν
Ἑρμιόνην στενάχουσαν ἐπεσπεύδουσι γυναῖκες.
Τέκνον, ὀδυρομένη γόον ἵστασο· ᾤχετο μήτηρ
Νοσφισθεῖσα [illegible] κλαίουσα δὲ σεῖο.
Οὐχ [illegible] μὲν ἐπερχομένοισι παρεστὶ
Πυκνὰ δὲ μυρομένη [illegible] θαλάμων μιν ὀπιπεύει
Ἢ πάρος νυμφάων ἐς ὁμήγυριν ἀγρομενάων
Ἤλυθεν ἰθεῖαν δὲ ἐπιπλάζουσα κελεύθου,
Ἵσταται ὀκλάζουσα, καὶ εἰς λειμῶνα μολοῦσα
Ἠερίων δροσόεντος ὑπὲρ πεδίοιο θαάσσει.
Ἢ χρόα [illegible] ποταμοῖο λοεσσαμένη [illegible]
Ὤχετο, καὶ δίνῃσιν Εὐρώταο παρ' ὄχθαις.
Τοῖα δὲ δακρύουσα, πολύστονος ἔννεπε κούρη
Οἶδεν ὄρεσσι [illegible] μήδομαι ἐλθεῖν ῥόον, οἶδα κελεύθους
Ἐς ῥόδον ἐς λειμῶνα; τί με φθέγξασθε γυναῖκες;
Ἄστρα μὲν ὑπνώουσι, καὶ ἐν σκοπιῇσιν ἰαύει.
Ἀστέρες αἱ τέλλουσι καὶ [illegible] πολύστορος [illegible].

O mater mea, quem locum tenes? quos verò montes incolis?
Aberrantem te feræ occiderunt: Verùm etiam ipsæ
Feræ Iouis illustris metuunt genus.
Decidisti ex montibus, in planitiem planæ terræ,
Corpus tuum linquens in desertis syluis?
Cæterùm frondosorum nemorum vmbrosam syluam
Arbores inquam lustraui ad ipsa vsque folia,
Tuum tamen corpus non vidi. non itaq; culpamus syluam.
Neque ad sacra fluenta fertilis Eurotæ
Occultauit te natantem & submersam aquæ tranquillitas.
Atqui etiam in fluuijs & profunditatibus maris
Naiades viuunt, nec interimunt mulieres.
Sic hæc quidem gemitus edebat: reclinans verò ceruicem
Obdormijt, quia mortis comes est somnus, si enim nati sunt
Eodem partu, necesse est omnia communia sortiri, vnum
Opera maiores natu fratris eum persequi:
Inde grauata dolentibus palpebris
Mulieres sæpè obdormiunt, quando plorant.
Illa quidem errans industria somniorum
Matrem spectare se existimabat. Talia verò puella
Dixit stupore perculsa, tum etiam irata existens:
Heri extra ædes fugiens lugentem me,
Et dormientem in lectis patris dereliquisti,
Quem montem reliqui? quos prætermisi colles?
Sicne properabas ad vinculum formosæ Veneris?
Tyndarebne autem contrà respondit, talia locuta:
Filia, tristata quamuis, ne accusa talia patientem me.
Hesternus ille fraudulentus vir Paris me rapuit veniens.
Id respōdit Helēna. Ipsa.v. Hermione prosilijt: & non vi-
Multò magis flebiliori voce exclamauit: (dens matrē,
Vos aues, alati liberi aerij generis,
Nunciate Menelao profecto in Cretam,
Quòd heri vir quispiam iniquus in Spartam veniens,
Omnem splendorem suarum ædium sit deprædatus.
Sic ipsa quidem multum lacrymans, in aerem locuta,
Matrem quærens frustra errabat puella.

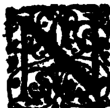
Μῆτερ ἐμὴ τίνα χῶρον ἐχέσπετε, ἢ οὔρεα ναίεις;
Μουναζομένην θῆρές σε κατέκτανον· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
Θῆρες αἰζήοιο Διὸς τρομέουσι γενέθλην.
Ἢ ἔπεσες ἐξ ὀρέων χθαμαλῆς ἐπὶ νῶτα κονίης,
Σὸν δέμας οἰωνοῖσιν ἐνὶ δρυμοῖσι λιποῦσα;
Ἀλλὰ πολυτρεφέων ξυλόχων ὑπὸ δάσκιον ὕλην
Δένδρεα πεπτηκῶσα καὶ αὐτῇ ἄχρι πετήλων
Σὸν δέμας ἐκάλυψε· καὶ οὐ νεμεσίζομεν ὕλην.
Μὴ δ' ἱερῶν γονόεντος ἔσω Εὐρώταο ῥεέθρων
Νηχομένην ἐκάλυψεν ὑποβρύχιον σε γαλήνη,
Ἀλλὰ καὶ ἐν ποταμοῖσι καὶ ἐν πελάγεσσι θαλάσσης
Ναϊάδες ζώουσι, καὶ οὐ κτείνουσι γυναῖκας.
Ὣς ἡ μὲν στενάχουσα τ' ἀνακλίνασα δὲ δειρὴν
Ὕπνωσ' ἐπεὶ θανάτοιο συνέμπορός ἐστιν· ὁ γὰρ ὕπνος
Ἄμφω δ' ἀναγκαίη ξυνωνίη πάντα λαχόντες,
Ἔργα παλαιοτέροιο κασιγνήτοιο διώκει.
Ἔνθεν ἀκηχεμένῃσι βαρυνόμεναι βλεφάροισι
Πολλάκις ὑπνώουσιν ὅτε κλαίουσι γυναῖκες.
Ἡ μὲν ἀλητεύουσα δαΐφρονα μάρτυν ὀνείρων,
Μητέρα παπταίνειν ὠΐσατο· τοῖα δὲ κούρη
Ἴαχε θαμβήσασα καὶ ἀχνυμένη περ ἐοῦσα.
Χθιζὸν ὀδυρομένην με δόμων ἔκτοσθε φυγοῦσα
Κάλλιπες ὑπνώουσαν ὑπὲρ λεχέων γενετῆρος.
Ποῖον ὄρος προλέλοιπα; τίνας μεθῆκα κολώνας;
Οὕτω καλλικόμοιο μεθ' ἡμετέρην Ἀφροδίτης;
Τοῖα δὲ φωνήσασα προσέννεπε Τυνδαρεώνη,
Τέκνον ἀκηχεμένη μὴ μέμφεο τοῖα παθοῦσαν·
Ὁ χθιζός με μολὼν ἀπατήλιος ἥρπασεν ἀνήρ.
Ἔννεπεν· ἡ δ' ἀνόρουσε καὶ οὐχ ὁρόωσα τιθήνην,
Ὀξυτέρῃ πολὺ μᾶλλον ἀνεβρυχήσατο φωνῇ,
Ἠερίαι ὄρνιθες εὔπτερα τέκνα γενέθλης,
Ἔσσυτε νοστήσαντες ἐπὶ Κρήτην Μενελάῳ·
Χθιζὸν ἐπὶ Σπάρτην τις ἀνὴρ ἀθεμίστιος ἐλθὼν
Ἀγλαΐην σύμπασαν ἐμῶν ἀλάπαξε μελάθρων.
Ὣς ἡ μὲν πολυδάκρυς ἐς ἠέρα φωνήσασα,
Μητέρα μαστεύουσα μάτην ἐπλάζετο κούρη.

Καὶ

Interea per vrbes Ciconum, & transitum Æolicæ Helles,
Sponsus aduexit sponsam portubus Dardanidis, (rum
Crebrò verò vellebat comã, aureũ quoq; abiecit capitis orna-
Cassandra videns ex arce nouam hospitam adduci.
Troia verò remouens seras magnificæ vrbis,
Suscepit reuersum Paridem malorum omnium authorem
ciuem.

ANNOTATIONES IN COLVthi poema de Helenæ raptu, è Michaelis Neandri commentariis.

Νυμφαι.) Dicturus de iudicio Paridis, facto in monte Ida & nauigatione deinde per mare, qua Helenam sibi promissam à Venere, ex Græcia in Phrygiam adduxit, Nymphas deas inuocat, quas antiquitas præfecit syluis, montibus, fluminibus, stagnis, lacubus, &c.

Vers. 5. διότι) Propositio est: sum scripturus, quomodo Paris sententiam tulerit tribus deabus, de forma præstantia. id vt possim rectè facere, adiuuate quæso me. Sensit námque poeta, nihil posse homines sine deorum auxilio.

V. 10. νείκε@.) contentionis inter tres deas, de forma præstantia.

V. 12. νύμφης.) Id est, quisnam ipsi dixit de Helena Argiua, quòd forma praecelleret omnes Græciæ mulieres, vt deinde ad rapiendam eam paratis nauibus in Græciam proficisceretur.

V. 14. φαλάκρης.) Phalacra vnum fuit de quatuor Idæ promontorijs, facto nomine ἀπὸ τοῦ φαλὸν ἔχειν κάρη, ὅd eam partem Alexander nudam caluámque effecisset,

Καὶ Κτεάνων πολίεδρα καὶ Αἰολίδος πόρον Ἕλλης
Δαρδανίοις λιμένεσσιν ὁ νυμφίος ἤγαγε νύμφην.
Πευκαὶ δ' ἔτιλλε κόμην, χρυσέην δ' "ἐρρίψε καλύπτρην
Κασταίσφιν νεόφυτον ἀπ' ἀκροπόλιος ἰδαίου· ("ἐρρήξε
Τρώιον δ' ὑψιδόμων πόλεων κληῖδας ἀείρων,
Δέξατο νεηγενέων τὴν αἰχμάλωτον πολίτην.

sectis inde lignis ad eas naues quibus profectus est ad raptum Helenæ.

V. 16 βασίλειαν χαρίτων.) *vocat Venerem, fortè à venustate ac splendore corporis, ab affabilitate, huiusmodíque aliis, quæ Veneri ab autoribus tribuuntur.*

V. 17 ὡς ὁ μὲν.) *Absolutà innocatione Nympharum, in qua petiit, ut sibi scripturo de Paridis iudicio, de dearum contentione, de Helenæ raptu, adessent, incipit nunc narrare occasiones contentionis dearum.*

αἱμονιῆων.) *Id est, in monte Pelio, vbi habitauit Chiron centaurus in Thessalia, quæ olim Hæmonia etiã fuit appellata, quæ & patria fuit Achillis & Iasonis, & multorum aliorum præstantium virorum, qui cum Argonautis duce Iasone sunt profecti in Scythiam, ad aureum vellus.*

V. 21 ἀμφιτρίτης.) *Thetis dea marina sororem habet ἀμφιτρίτην, teste Hesiodo in Theogonia, quo poeta naturam atque ingenium maris indicare voluit. pro ipso nanque toto mari sæpissimè vsurpatur, ab ἀμφιτρέμειν facto nomine, authore Hesychio: à timore & formidine, quæ vndique circundantur qui per mare nauigant. Tametsi sint qui etiam ἀπὸ τοῦ ἀμφὶ τρίβειν nomen factum existiment: hoc est, circumterendo, quod mare terram vndique terat & circundet, alij qu*

alias causas eius nominis afferunt.

V. 23. μιγήσονται: Ἑλικῶνος.) Helicon mons Boeotia, Phocidi vicinus, non procul à Parnaso, eique amulus & altitudine & circuitu, qui & ipse Apollini sacer est, & Musis. Fertilissimus est, & arboribus plenus: & portulaca arbusta fructum proferunt, vndiquaque dulcissimum. Omnes in monte herba & radices ne minima quidem ex parte nascuntur qua necem hominibus inferant. nam & illarum pastu serpentibus venenum redditur imbecillius. Ita vt nihil mirum sit, si abundet is mons apibus.

V. 24. Ἀπόλλων) Apollinem variis rebus prafecit antiquitas. Musis quòd autor esset carminis, & Musices: ideoq́; poetis vt pracipuum numen colitur. vaticiniis etiam, & medicina: quòd ipse sol omnia generet, producátque quibus in corporum curationibus solent vti medici.

V. 25. ἥρη) Iuno soror fuit Iouis, ex iisdem parentibus suscepta: quam postea, insciis parentibus, ipsam deceptam, sub aliena specie, cuculi videlicet, in qua abdebatur, sibi vxorem fecit: quemadmodum de nuptiis istis incestis, fratris cum sorore, scribit Homerus Iliad. ξ.

V. 26. ἁρμονίης.) Harmonia filia Veneris ex Marte suscepta, ἀπὸ τοῦ ἁρμόζειν, à copulando, quòd esset coniugiorum prases.

V. 34. οἷος δ' οὐ κατέλιπε.) Id est, Mars deus belli, domi relictis armis, qualis accedere solebat Venerem in domo Vulcani, cum qua clàm consueuit, ipse quoque affuit: sed vt amicus, vt conuiua. ad conuiuium námque se proficisci, non ad pugnas, praliáve, vbi armis opus esset, sciebat.

V. 35. ὠρεγίστοιο.) Vulcanus ignis deus est, faber fulminum Iouis, armorum ac clypeorum. Alludit autem hoc loco poeta vno verbo ad concubitum Martis cum Venere, vxore Vulcani, quam fabulam Aristoteles lib. 2. Politicorum videtur voluisse exponere.

V. 36. νυμφίος.) Ipse sponsus, cui nuptiale istud sacrum

trum parabat Chiron, non inuitauerat Contentionem: quod ipsa tulit animo iniquissimo. Id est, voluerunt esse conuiuium hilare, non interruptum contentionibus.

V. 40 ἀκειρεσικόμης.) Bacchus vini & hilaritatis deus. Eum antiquitas effingebat inter alia intonsum: de quo, tanquam eius rei causa, hac scribit Ouid. in Metamorphosi,

---tibi enim inconsumpta iuuenta,
Tu puer aeternus, tu formosissimus, &c.

V. 50. πετάσας.) id est: hoc egit, vt iniuriam hanc vlta, coelum terra misceret, si id vllo modo efficere potuisset.

V. 66. κτέρας ἐρώτων) Interpres Aristophanis, in Nebulis scribit, malum esse amoris symbolum, propterea quòd Veneri sit sacrum, ac quòd eo saepè amor concilietur. Ac malis munuscula olim constitisse Horat. in Epist. indicauit.

V. 94. κεστόν.) à κεντεῖν pungendo seu punctuando putant factum nomen. Significat namque cingulum pulcherrimum, ac picturatum, efficax ad illectamenta Gratiarum & amorum, quo Venus Martem sibi conciliare dicitur. Homerus eum cingulum lib. Iliad. 6. depingit. Meminit etiam Theocr. in Adonid. Epitaph.

κνίζειν.) Id est, possum incitare, inflammare, sauciaréque ita homines, vt quod cupio, quódque volo, perficiant, gratáque mihi & dicant & faciant.

V. 128. μήπω πεπληγυῖα ἀοιδῆς.) Id est, quia vixdum canere inceperat, ita vt nondum canendo defatigatus esset, cecinisset diutius, nisi carmen, Mercurij atque dearum interuentu sibi fuisset interpellatum.

V. 153. κόλπους ἀνέδειξεν.) Id est, nudauit ac spectanda exhibuit, quae natura vult abdi ac tegi accuratissimè, & quod morituras etiam sic obseruasse attentissimè legimus, vt in morte etiam honestè se gererent. Id autem ideò sic instituit Venus, vt amore inflammatum, quò vellet inclinaret Paridem.

V. 237. Οἱ Ἀμυκλαῖοι σεμνῶς.) Id est, Amyclaorum populus, vrbis Amyclæ in Laconia, cùm cōsideraret formam Hyacinthi, pueri Amyclæi, semper metuebat ne Latona pertæsa nuptiarū Iouis, (ex eo nanque Dianā cū Apolline peperit in Delo) huius pueri amore perculsa, eum raperet.

V. 239. οὐκ ᾔδειν Ζέφυρον.) Id est, nesciuit Apollo se habere corriualem in hoc puero, ventum Zephyrum. Eum puerum cùm imprudenter iaculo confecisset, commutauit cruorem eius in florem eiusdem nominis Hyacinthum.

V. 258. ἡμερίδων βασιλῆα.) seu vitium satorem, seu demonstratorem Bacchum. ἡμερὶς nanque, ἡμερίδος, vitem significat.

V. 275. δίδωμι.) refero moribus ac virtutibus meos maiores, meam gentem. Apollo nanque pauit armenta Troianis.

V. 311. δισσαὶ πύλαι ὀνείρων.) Allusio est ad locum Homeri, de duabus somniorum portis, qui est lib. 19. Odyssea. Quem Virgilius expreßit lib. 6. Æneidos.

V. 357. οἱ ἄμφω λαχόντες.) Id est, quia in vtroque sopiuntur curæ sollicitudines, anxietates, lachrymæ, & huiusmodi alia in vita molesta (fratres enim sunt) necesse est ut sequitur, vt somnus quandoque exerceat opera mortis fratris natu maioris: hoc est, homines in somnum conuersos faciat cessare à lachrymis, à mœroribus: quemadmodum mors idem facere consueuit, vt in eo nullius amplius sit dolor, nullúsque cuiusquam sensus superstes relinquatur.

DE TRI-

DE TRYPHIODORO POETA.

EX SVIDA ET ALIIS.

TRYPHIODORVS Ægyptius grãmaticus & poeta varia scripsit versibus, paraphrasin parabolarum Homeri de Vlyssis laboribus & aliis quæ de ipso fabulis produntur. Marathonica, Ilii captiuitatem, Odysseam etiam λειπογράμματον. id est, vbi in vnoquolibet libro non reperiebatur vna aliqua litera Alphabeti. Vt verbi gratia in primo nullum α: in secundo nullum β: & si. deinceps procedendo secundum seriem XXIIII. literarum Græci Alphabeti, quibus ipsi libros & numeri ordinem assignare solent.

Ante Tryphiodorum autem Nestus Lycius, qui & Metamorphoseon libros Græcè scripsit, in arte poetica clarus admodum, tempore Seueri Cæsaris Iliadem λειπογράμματον scripsisse traditur: sic Pindarus etiam Oden asigma, vt id memini alicubi Athenęus. Et postremis temporibus extiterunt Poemata quædam, vt Pugna porcorum: Laus Caluorum, &c. vbi in toto poemate voces omnes à p. & c. incipientes reperias. Vide Leonic. lib.3. Variæ historiæ cap.61 & Vollaterranum lib.17. Commentariorum vrb.

'RYPHIODORI

ÆGYPTII, GRAMMATICI ET POETÆ,

Ilij excidium.

FINEM serum laboriosi belli,
Et dolum equestrem, opus Argiuæ Mineruæ,
Mox mihi festinanti, intermittens longum sermonem,
Expone Calliopea: & longum certamen virorum
...mi belli decretis properante expedi Camœna.
am quidem exacto decimo anno,
ductum fuerat bellum cædibus inexplebile
...anis & Græcis, interfectis autem viris
...ta defessa fuerant gladiorum etiam mina sopiebantur:
...inguebatur etiam strepitus thoracum, & minuebatur
...exio soluta lororum clypeos sustinentium: (arcta
ei. v. non sustinebant amplius expect. strepitum iaculorũ
...ebantur quoque incuruis arcus iacebant etiã. vel. sagittæ.
...i autem seorsim existentes in præsepi otioso,
...iliter capus demittentes, equos gemebant socios:
etiam equi desiderãtes gemebãt aurigas interemptos:
...bat. v. Pelides, habens secum mortuũ sociũ Patroclum.
...s autem Nestor lugebat propter filium Antilochum.

Porrò,

ΤΡΥΦΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟποιοῦ, Ἰλίου ἅλωσις.

ΤΕ'ΡΜΑ πολυκμήτοιο μετὰ χρόνον ἄρτι πολέμοιο,
Καὶ λόχον, Ἀργείης ἱππηλατον ἔργον Ἀθήνης,
Αὐτίκα μοι σπεύδοντι πολὺν διὰ μῦθον ἀνεῖσα,
Ἔννεπε Καλλιόπεια· καὶ ἀρχαίην ἔριν ἀνδρῶν,
Κινομένου πολέμοιο, ταχείῃ λῦσον ἀοιδῇ.
Ἤδη μὲν δεκάτοιο κυλινδομένου λυκάβαντος
Γηραλέη τετάνυστο φόνων ἀκόρητος Ἐνυώ·
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσιν ἐνηρεμέοντο φόνοιο
Δούρατα κεκμηκότα, ξιφέων δ' ἔθνησκον ἀκωκαί·
Σβέννυτο θωρήκων ὀλοὴ μίτος, ἐκ δ' ἐλικτῶν
Ἁρμονίη λυθεῖσα φαρετρειώνων τελαμώνων·
Ἀσπίδες οὐκ ἔσχοντο μένειν ἐπὶ δῆριν ἀκοίτην·
Λύετο καμπύλα τόξα, καὶ τέρρηκο αἰχμὰς ἰοί.
Ἵπποι δ' οἱ μὲν ἄναλδην ἀεργηλῇσιν ἐπὶ φάτνῃς
Οἰκτρὰ κάτω μύοντες ὁμαρτήσαντες ἔστενον ἵππους,
Οἱ δ' αὐτὴν ποθέοντες ὀλωλότας ἡνιοχῆας.
Κεῖτο δὲ Πηλείδης, καὶ τέκνον ἅμα νεκρὸν ἑταίρῳ·
Ἀντιλόχῳ δ' ἐπὶ παιδὶ γέρων ὀδύρετο Νέστωρ.

Porrò Aiax soluens confecit robustum corpus propria cade
Et lauit inimicum ensem imbre furiosi sanguinis.
Troianis. a. miseris & propter Hectoris vapeationes.
Lugentibus,non solùm domesticus dolor aderat.
Verum etiam propter luctus alienos lugentes
Lacrymis respondebant multorum sociorum.
Lycij quidem flebant Sarpedona, quem olim mater
Iouis lecto superbiens,misit ad Troiam,
Interfectum hasta Patrocli Menœtiadæ.
Et imperitum pernicioso somno, dolosa in nocte,
Rhesum etiam Thraces lugebant.Ipsa.v.propter mortem
Memnonis,cælestem subijt nubem mater
Aurora lumen abscondens tristis diei,
Mulieres verò Amazones à bellicoso Thermodonte,
Ferientes circa circulum.vbera,acerbam mammam,
Virgines,lugebant bellicosam Penthesileam,
Quæ profecta ad exercitum Troianum,
Fœminea sua manu dissipauit nubem virorum
Ad naues littorales.Solus v.seorsum sustinens hasta
Ach.& interfecit eã & spoliauit,& terra mandauit etiã.
Steterat.v.adhuc super firmas munitiones
Troia innixa immobilibus fundamentis.
Mora autem molesta affligebatur populus Græcorum.
Et vltimis confecta laboribus,
Indefessa quamuis existat,sudasset frustra Minerua,
Nisi Deiphobi adulterinas nuptias deserens
Ex illo Græcis amicus venisset vates Helenus:
Quasi scil.gratificaturus laboranti frustra Menelao.
Vaticinatus est itaq.vltimũ exitiũ sua patria Troiæ.
Ipsi.v.Græci oraculis Heleni odio habentis Tro.moti,
Illico apparârunt finem belli diuturni:
Scyrum etiam linquens pulchram ciuitatem,aduenieba
Filius Achillis & laudata Deianira Pyrrhus,
Nondum verò pubescens decentibus genis, (existeret
Robur tamen patris præ se ferebat,iuuenis licet bellator
Volnit etiã Græc.iuuenis venerandam statuam abducere,

Αἴας δ' αὐτοφόνῳ βεβαρηὼς δέμας ἕλκεϊ λύσσης
Φάσγανον ἐχθρὸν ἔλυσε μεμηνότος αἵματος ὄμβρῳ.
Τρωσὶ δὲ, κασιγνήτοισιν ὑφ' Ἕκτορος ἑλκυθμοῖσι
Μυρομένοις. οὐ μεῖον ἴσον ἐπιδήμιον ἄλγος·
Ἀλλὰ καὶ ἀλλοθρόοις ἐπὶ πένθεσι κηκίοντες,
Δάκρυσιν ἠμείβοντο πολυγλώσσων ἐπικούρων·
Κλαῖον μὲν Λύκιοι Σαρπηδόνα. τὸν ποτὲ μήτηρ
Ἐς Τροίην πέμψεν μὲν ἀγαλλομένη Διὸς εὐνῇ
Αὐερὶ δὲ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο πεσόντα.
Καὶ δολίῳ ὑπὸ νυκτὶ κακῷ πεπεδημένον ὕπνῳ
Ῥῆσον μὲν Θρήϊκες ἐκώκυον· ἡ δ' ἐπὶ πότμῳ
Μέμνονος ὀρφναίην νεφέλην ἀπεδύσατο μήτηρ,
Φιλτάτου ὑποκλύσασα κατηφέος ἤματος Ἠώς.
Αἱ δ' ἀπὸ Θερμώδοντος ἀρηϊφίλοιο γυναῖκες,
Κοπτόμεναι περὶ κύκλον ἀέθλιον ὀμφακα μαζῶν
Παρθένοι ὠδύροντο δαΐφρονα Πενθεσίλειαν,
Ἥ τε πολυξείνοιο χορὸν πολέμοιο μολοῦσα
Θηλείης ἀπὸ χειρὸς ἀπεκέδασσεν νέφος ἀνδρῶν
Νῆας ἐς ἀγχιάλους· μελίῃ δὲ ἱμάντος ἀπιστεὶς
Καὶ κτείνει καὶ σύλησε καὶ ἐκτερέϊζεν Ἀχιλλεύς.
Εἰσέτι δ' ἔτι πᾶσα θεοκμήτων ἐπὶ πύργων
Ἴλιος, ἀκλινέεσσιν ἐπεμβεβαυῖα θεμέθλοις.
Ἀμβολίῃ δ' ἤχθαιρε δυσαχθέϊ λαὸς Ἀχαιῶν.
Καί νύ κεν ὑστατίοισιν ὑποκνήσασα πόνοισιν
Αἰχμὰς τὶς ἀφ' ἵδρυσε, μάντιν ἔφρασεν Ἀθήνη,
Εἰ μὴ Δηϊφόβοιο γαμοκλόπον ὕβριν ἰδοῦσα
Ἴδηθεν Δαναοῖσιν ἐπὶ ξεῖνος ἤλυθε μάντις.
Οἷα δέ τι μογέοντι χαριζόμενος Μενελάῳ,
Ὃ ψευτόλεσον ὄλεθρον ἑῇ μαντεύσατο πάτρῃ.
Οἱ δὲ βαρυζήλοιο θεοστυγέος Ἑλένοιο
Αὐτίκα μηκεδανοῖο μόθου τέλος ἠρτύναντο.
Καὶ Σκῦρον μὲν ἔβαινε, λιπὼν εὐπάρθενον ἄστυ
Υἱὸς Ἀχιλλῆος καὶ ἐπαγνῆς Δηϊδαμείης.
Μήπω δ' ἀμφιέσαντα ἰουλίζοντα κροτάφοισιν
Κλεινὸν πατρὸς ἔφαινε νέος περ ἐὼν πολεμιστής.
Ἤδη καὶ Δαναοῖσι νέος βρίσας ἀγηνορίῃσι

Donum existens amicum patrona Minerua:
Tum etiam Epeus faber consilijs dea Mineruæ
Fabricabat immensum equum, opificium inimicum Troiæ,
Et cadebat ligna, & in campum deducebat
Ex ipsa Ida. vnde etiam prius Phereclus
Naues fabricauerat Alexandro, belli principium.
Faciebat. n. in amplissimo latere aptatum
Ventrē, cauans eum quanta est amplitudo nauis ampla.
Magnitudinémq; ipse artifex dixerit ad amussim, & fecit.
Ceruicem verò infixit cauis pectoribus,
Flauo aspergens auro purpuream comam.
Ipsa. v. sinuata incumbens curua ceruici,
A vertice colligebatur nodoso vinculo.
Oculos etiam imposuit lapideos in duobus circulis
Casij beryllo, & rubicundi amethisti.
His. n. permixtis propter gemini splendores coloris
Cæruleo rubebant lapidibus oculi in palpebris.
Argenteos quoque sculpsit dentes in genis,
Extremitates bene torti frani mandere conantes.
Oris quoq; magni clandestinè aperuit vias
Prabēs hac ratione viris inclusis facultatem respirandi.
Per nares etiam spirabat almus halitus.
Aures etiam adaptauit in summis temporibus
Valde rectas, semper paratas expectare vt tubam audirent.
Dorsum etiā coagmentauit cum lateribus, & spinā mollem
Coxas etiam copulauit clunibus mollibus,
Trahebatur. n. cauda demissa ad ima vestigia,
Quemadmodum vitis detracta tortuosis fimbrijs.
Neq;. v. pedes maculosis genibus innitentes,
Sine alis, vt debebant ad cursum parari,
Ita pergebant: manere autem eos iussit necessitas.
Vngula, v. non ænea extabant ad tibias,
Sed cooperiebantur inuolucris splendidæ testudinis
Vix tangentes solum solidungulo ferro:
Clausam etiam fabricauit ianuā, & scalā à se factam,
[illegible] quidem, vt inconspicua in latere equi harens

Intus

Αὐτὴ μὲν ἵστασα οἴακας ἐπὶ κλαυρῆς Ἀθήνης
Ἤδη καὶ βουλῇσι θεῆς ὑποεργὸς Ἐπειὸς
Τρωσὶν ἐχθρὸν ἄγαλμα πελώριον ἵππον ἐποίει.
Καὶ δὴ τέμνετο δένδρα, καὶ ἐς πεδίον κατέβαινεν
Ἴδης ἐξ αὐτῆς, ὁπόθεν καὶ πρόσθε Φέρεκλος
Νῆας Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο πήματος ἀρχήν.
Ποσσὶ δ' ἐρυστάξας μὲν ἐπὶ πλευρῇς ἀραρυίας
Γαστέρα, κοιλήνας δ' ὁπόσον νεὸς ἀμφιελίσσης
Ὀρθὸν ἐπὶ σταθμὴν μέγεθος τορνώσατο τέκτων.
Αὐχένα δ' ἐγλαφυροῖσιν ἐπὶ στήθεσφιν ἔπηξεν
Ξανθῷ πορφυρέῃ ζευξάμενος ἐπιρρήνας τε χρυσῷ.
Ἡ δ' ἐπικυμαίνουσα μετήορος αὐχένι κυρτῷ
Ἐκ κορυφῆς λοφόεντι κατεσφρηγίζετο δεσμῷ.
Ὀφθαλμοὺς δ' ἐνέθηκε λιθώπεας, ἐν δυσὶ κύκλοις
Γλαυκῆς βηρύλλοιο, καὶ αἱματόεντος ἀμεθύστου.
Τῶν δ' ἐπιμισγομένων διδύμῃ ἀμαρύγματι χροιῇ
Γλαυκὰ φοινίσσοντο λίθων ἑλικαυγέι ὀπωπῇ.
Ἀργυρέους δ' ἐχάραξεν ἐπὶ γναθμοῖσιν ὀδόντας,
Ἄκρα δακεῖν πεδόωντας ἐϋστρέπτοιο χαλινοῦ.
Καὶ στόματος μεγάλοιο λαθὼν κεύθμῶνα κολώνους
Ἀνδράσι κλυθομένοισι φιλοίρροον ἆσθμα φυλάσσων.
Καὶ διὰ μυκτήρεσσι συνήζετο ἔμπνοα αὐτμά.
Οὔατα δ' ἀκροτάτοισιν ἐπὶ κροτάφοισιν ἄρηρεν
Ὀρθὰ μάλ', αἰὲν ἑτοῖμα μένειν σάλπιγγος ἀκούειν.
Νῶτον ὁμοῦ λαγόνεσσι συναρμόσσας, καὶ ῥάχιν ὑγρήν.
Ἰσχία τε γλουτοῖσιν ὀλισθηροῖσι συνῆψεν.
Σύρετο δ' ἀργυμένοισιν ἐπ' ἴχνεσιν ἑλικτὸς οὐρὴ
Ἄμπελος, ὡς γναμπτοῖσι κατειλκομένη θυσάνοισιν.
Οὐδὲ πόδες βαλιοῖσιν ἐφορχέαυμαι γονάτεσσιν,
Ἄπτεροι ἄσσαφοι ἔμελλον ἐπὶ δρόμον ὁπλίζεσθαι,
Οὕτως ἐπείγοντο· μένειν δ' ἐκέλευσεν ἀνάγκη·
Οἱ μὲν ἐπὶ κνήμησιν ἀχαλκέες ἔξοχοι ὁπλαί,
Μαρμαρέης δ' ἑλίκεσσι κατεσφίγγοντο χελώνης,
Ἀσπαιρόμεναι πεδίοιο μόγις κρατερώνυχι χαλκῷ,
Κληΐδα μὲν ἔθηκε θύρῃ, καὶ κλίμακα τυκτήν,
Ἥ μιν, ὅπως ἀέθλιος ἐπὶ πλευρῇς ἀραρυῖα

Intus & extra ferret insidias inclytorum Graecorum:
Illa.v.ianua aperta,& bene firmata semper existens,
Esset ipsis via sursum & deorsum prorumendi.
Deinde.v.vndiq; ipsum circa ceruicem candidam,& genas.

Floribus purpureis lupatis,necessarij frani
Ornauit ex ebores,& aere argenteos vortices habente.
Ipse postquam secundum omnia absoluit hostilem equum;
Supposuit vnicuiq; pedum rotam tibijs congruam,
Vt tractus in campo versatilis esset,
Neq; difficulter viam ingrederetur trahentib. Troianis.
Sic is quidem effulsit horrore & decore multo.
Capaxq; & excelsus ipse.Eum,v.neq; recusasset
Mars equestris agere, si fabricasset eum Epeus viuum.
Circa ipsu.a magnu muru excitarat Epeus nequis Graec.
Prius ipsu aspiceret,& efferret dolum nondum vulgatum.
Ipsi v.ad nauem Myceneam Agamemnonis
Populis festinantibus simul,& vndam linquentibus
Ad consilium reges lapsi sunt Graecorum.
Ipsa.a.corpus assumens praeconis canori,
Minerua astabat strenua consultrix Vlyssi,
Inungens vocem viri Vlyssis mellito nectare.
Verum ipse mentem voluens diuinis consilijs,
Primum quidem stabat insipienti viro similis,
Ad terram figens consilium vultus immoti,
Subito.v.aperiens fontes semper fluentium verborum,
Horribiliter fulminare visus est,& veluti de sacro fonte
Effudit magnum flumen niuium mellifluarum,
O amici,iam quidem tectus ille dolus absolutus est,
Manibus quidem humanis,sed consilijs Mineruae.
Vos.v.maxime fiditis robori manuum,
Prompti intrepido pectore,& tolerante animo,
Sequimini me.non.n.decet longum tempus hic existentes,
Laborare sine fine,& senescentes inutiliter,

Ἔνθα καὶ ἔνθα φέρησι κλυτοπώλων Ἀχαιῶν·
Ἡ δ' αἰὲν λυομένη τε, καὶ ἔμπεδος αἰὲν ἐοῦσα,
Ἐν σφὶν καθύπερθεν ἔδε καὶ νέρθεν ὀρῶσαι.
Ἀμφὶ δέ μιν λαΐνεο κατ' αὐχένος ἀδὲ ἡμισέατ,

* * *

Ἄνθετο πορφυρέοισι λύκοισιν ἀναγκαίοιο χαλινοῦ
Κλίσας ἐλέφαντι καὶ ἀργυροέντι χαλκῷ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα κάμεν ἐμβάδιον ἵππον,
Κύκλον ἐϋκνήμιδα ποδῶν ὑπεθήκεν ἀκέστρῳ,
Ἑλκόμενος πεδίοισιν ὅπως ἐπιθήμιος εἴη,
Μηδὲ βιαζομένοισι δυσέμβατον εἶμεν ὁδοῦ.
Ὡς ὁ μὲν ἐξήρτητο φόβῳ, καὶ κάλλει πολλῷ,
Εὐρύς θ' ὑψηλός τε τὸν οὐδέ κεν ἀθρήσαιτο,
Εἴ μιν ζωὸν ἔτευξεν, ἐλαυνέμεν ἵππιος Ἄρης.
Ἀμφὶ δέ μιν μέγα τεῖχος ἐλήλατο μή τις Ἀχαιῶν
Πρίν μιν ἐπαθρήσειε, δόλον δ' ἀνάπυστον ἀνάψῃ.
Οἱ δὲ Μυκήνῃσιν Ἀγαμέμνονος ἐγγύθι νηός,
Λαὸν ἐρημώσαντο ὅμαδον καὶ κῦμα φυγόντες,
Ἐς βουλὴν βασιλῆες ἀολλίσσαντ' Ἀχαιῶν.
Ἡ δὲ, τανυφθόγγοιο δέμας κήρυκος ἐλθοῦσα,
Συμφραδμῶν θ' Ὀδυσῆϊ παρίστατο θοῦρις Ἀθήνη,
Ἀνδρὸς ἐπιχείρουσα μιλίχροι νέκταρι φωνῇ·
Αὐτὰρ ὁ δαιμονίῃσι νόον βουλῇσιν ἑλίσσων,
Πρῶτα μὲν ἑστήκει κατηφέϊ ἀνδρὶ ἐοικώς,
Ὄμματος ἀστρέπτοιο βολὴν ἐπὶ γαῖαν ἐρείσας·
Ἄφνω δ' ἀνσχὼν ἐπέων ὠδῖνας ἀνέλξας,
Δεινὸν ἀνεβρόντησε, καὶ ἱερὴν ἅτε πηγὴ,
Ἐξέχεεν μέγα κῦμα μελισταγέοι νιφετοῖο
Ὦ φίλοι, ἤδη μὲν κρυφίοιο λόχος ἐκτετέλεσται
Χερσὶ μὲν ἀνδρομέῃς, αὐτὰρ βουλῇσιν Ἀθήνης,
Ὑμεῖς δ' οἵ τε μάλιστα πεποίθατε κάρτεϊ χειρῶν,
Πρόφρονες ἀλκήεντι νόῳ καὶ τλήμονι θυμῷ
Σπεῦδέ μοι· οὐ γὰρ ἔοικε πολλῶν χρόνον ἐνθάδε ὄντας
Μοχθίζειν ἀτέλεστα καὶ ἄχρεια γηράσκοντας,

Sed oportet viuentes celebre opus perficere,
Aut morte cruenta turpe dedecus euitare.
Nobis Græcis spes meliores sunt quàm illis Troianis.
Nisi fortè passeris,& antiqui draconis,
Et nidi in platano,& cum miseris pullis
Matris interfectæ,& tenerorum pullorum obliti estis.
Si.v.protaxit tempus senex Calchas vaticiniis,
Veruntamen etiam Heleni vatis aduena
Oracula vocant nos ad victoriam certissimam.
Propterea obtemperate mihi,& in equinam aluum
Audacter properemus,vt spontaneum malum
Fallacem artem intrepida dea Mineruæ Troiani
In Ilium introducant:suum malum amplexantes:
Vos.v.alij laxate rudentes extremos nauium,
Ignem proprium in tentoriis extructis inicientes:
Desertum.a.litus Troiana terra linquentes
Nauigate omni studio domum ad confictum reditum;
Donec è specula litoris eminentis,
Vobis congregatis ad vicina litora
Signum det nocturnus ignis ad nauigationem retrogradam.
Et tunc neq; cessatio aliqua vrgentium remigum
Eueniet,neq;alia quædã timoris v:bes,veluti noctes
Hominibus ferunt horrores trepidi animi.
Sit.v.vobis pudor ingenitus prioris virtutis:
Neq; quis dedecoret suam gloriam,qua vnusquisque
Dignus his quæ iussit accipiat honorarium,equos hostium.
Sic loc.è consilio exibat .Eius.v.verba
Primus insecutus est Neoprolemus diuinus,
Quemadmodum pullus festinans per roscidum campum,
Qui quidem nouis phaleris superbiens,
Prauenit & flagellum & equitis increpationem.
Tydei aũt filius Diomedes subsecutus est Neoptolemum,
Eum admiratus,quia talis fuerat etiam prius Achilles.
Sequebatur etiam Cyanippus,quem generosa Comætho.
... nuptias breues sortita,
... t filium bellicoso,sed breuis vitæ AEgialeo.

Affuit

Ἀλλά γε " χεῖρα ζεύξαντες ἀοίδιμον ἔργον ἀνύσσαι, " χεύξαντο
Ἢ θανάτῳ βροτόεντι κακοκλεὲς αἶσχος ἀλύξαι.
Ἡμῖν θελκτήρ ἐστὶ περιφραδὲς, ἢ ἀπ' ἐκείνοις.
Εἰ μή που χρυσοῖο καὶ ἀρχαίοιο δράκοντος,
Καὶ κεφαλῆς πλατάνοιο καὶ ὠκυμόροις ἐπὶ τέκνοις
Μητέρος ἑλκομένης, ἀταλοί τε λάθεσθε νοοῦντα.
Εἰ δὲ θεοπροπίῃσι γέρων αἰ' ἐβάλλετο Κάλχας,
Ἀλλὰ καὶ αὖ Ἑλένοιο μετέλυθες ὀμφητῆρος
Μαντοσυνάων κελεύουσιν ἑτοιμοτάτην ἐπὶ νίκην.
Τῷ καί μοι πείθεσθε, καὶ ἱππείην ἐπὶ τέχνην
Θαρσαλέως σπεύδωμεν, ὅπως αὐτοί γε τὸν ἄλγος
Τρωσὶν ἀπερβέπειο θεὺς ἀπατήσομεν τέχνην
Ἴλιον εἰσαναγωσιν, ἐὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.
Οἱ δ' ἄλλοι πρόμναια μεθέντε πείσματα νηῶν,
Πῦρ ἴδιον πλευρῇσιν ἐνὶ κλισίῃσι βαλόντες.
Ἠϊόνας δὲ λιπόντες ἐρημαίην χθονὸς ἀκτήν,
Πλεύσατε πανσυδίῃ ψευδώνυμον οἴχεσθε νόστον,
Εἰσόκεν ἂν ὅρμῳ τε τανυστομίῃ ἐκ πελάγοιο
Ὕμμε συναγρομένοις ἐπὶ γείτονας αἰγιαλοῖς
Σημαίνῃ παλίνορσον ἐπὶ πλόον ἑσπέριον πῦρ.
Καὶ τότε μή τι τι, ἵππος ὑπερχομένων ἐρετάων
Γιγνέσθω, μὴ δ' ἄλλο φόβητρον, οἷά τε νόστος
Ἀνθρώποισι φέρουσιν ἐλαφρὰ δίηκετε θυμοῦ.
Ἔσω δὲ πρωτόπορος ἀρετῆς ἱμερόεις αἰδώς·
Μή τις ἀρχαίοιο ἑὸν κλέος, ᾧ κεν ἕκαστος
Ἄξιον οὖν ἐμόγησε λάβοι γέρας ἔπειτ' εὐφρόν.
Ὣς φάμενος ζηλῶν ἐξεῖπεν· τοῖσι δὲ μύθοις
Πρῶτος ἐφομάρτησε Νεοπτόλεμος θεοειδής,
Πολλὸς ἀπὸ φρονέοντος ἐπειγόμενος παλάμῃσιν,
Ὅς τε νεοζυγέεσσιν ἀγαλλόμενος φρεσὶν ἐσθλαῖς
Ἔφθασε καὶ μέγιστα καὶ ἰσόθεος ἀπείλει.
Τυδείδης δ' ἐπόρουσε Νεοπτολέμῳ Διομήδης,
Θαυμάζων, ὅτι τοῖος ἴσω καὶ ἀρείων Ἀχιλλεῖ.
Ἕσπετο καὶ Κυάνιππος, ὃν ἀντιπατέρεια Κορωνοῦ
Τυδῆος θαλάμοιο μετ' αὐδήσειο τυχοῦσα,
Ὠκυμόρῳ τέκε παιδὶ σακεσπάλῳ Αἰγιαλῆϊ.

Affuit etiam Menelaus, ducebat. v. ipsum ferox impetus,
Quaerebat nanque malum in animo, inimico Deiphobo.
Cupiens vlcisci alterum vxoris suae raptorem.
Post hunc secutus est Locrensis Aiax acer, filius Oilei.
Adhuc habens animum prudentem, neque in puellas
Insaniens nefariè. Suscitauit. v. etiam alium
Idomenea scilicet Cretensium regem semicanum.
Cum his etiam Nestorides ibat fortis Thrasymedes.
Iuit etiam vnà Teucer iaculator, Telamonis filius
Eumelusq́. Post hunc. v. properabat Calchas vates,
Bene intelligens, quòd labore immenso absoluto,
Graeci nunc Troianam vrbem equo expugnaturi essent
Neq. v. & hi relicti sunt, auersi ab auxilio.
Demophoon & Acamas, duo Thesei filij,
Et Ortygides Antielus, quem tibi mortuum
In equo lugentes sepelierunt Achiui.
Peneleus quoque & Meges & Antiphates magnanimus
Amphidamásque, & Euridamas, Peliae proles.
Amphidamas etiam arcu eximius. Tandem. v. vltimus
Prudens Epeus suum conscendit opificium.
Postea autem vota facientes casta filiae Iouis,
Festinabant ad nauim equinam. Ipsis autem Minerua
Attulit deorum cibum, temperans eum ambrosia,
Vt cibum haberent, ne per totum diem insidiantes
Exhausti. grauarent genua sua molesta fame.
Quemadmodum. a. quando frigoribus velocium nebularum
Nix condensans aërem consperfit terras
Liquefacta. a. demisit magnum flumen ipse. v. de petra
Celeriter desilientes celeri saltu,
Strepitum penitus efficientis montani fluminis,
Ferae, diffugientes sub decliue caua cauerna,
Facile manent iuxta latera horrenda montis,
Et misera expectans quando desitura sit pluuialis aqua:
Sic ipsi quidem ruentes per concauum equum,
...ui indefessi sustinebant infinitos labores.
...u. v. clausit ianuam praegnantis equi

Ἕσπετο καὶ Μενέλαος· ἄγεν δέ μιν ἄγριος ὁρμή·
Δηϊφόβῳ ποτὶ δῆριν ἀπηνέϊ δίζετο θυμῷ,
Δεύτερον ἁρπακτῆρα γάμων λελιημένος εὑρεῖν.
Τῷ δ᾽ ἐπὶ Λοκρὸς ὄρουσεν Ὀϊλῆος ταχὺς υἱός,
Εἰσέτι θυμὸν ἔχων πεπνυμένον, οὐδ᾽ ἐπὶ κούραις
Μαργαίνων ἀθέμιστον. αἰὲ στήσει δὲ καὶ ἄλλον
Κρητῶν Ἰδομενῆα μεσαιπόλιον βασιλῆα.
Νεστορίδης δ᾽ ἅμα τοῖσιν ἔβη κρατερὸς Θρασυμήδης
Καὶ Τελαμώνιος υἱὸς ἑκηβόλος ἤϊε Τεῦκρος.
Εὔμηλος· μετὰ τοῖσδε θεοπρόπος ἔσσυτο Κάλχας,
Εὖ εἰδὼς ὅτι μόχθον ἀμήχανον ἐκτελέσαντες
Ἤδη Τρώϊον ἄστυ καθαιρήσουσιν Ἀχαιοί.
Οὐ δὲ μὲν οὐδ᾽ οἱ ἔλειφθεν ἀποστραφέντες ἀρωγῆς
Δημοφόων τ᾽, Ἀκάμας τε, δύω Θησήϊα τέκνα.
Ὀρτυγίδης Ἄντικλος, ὃν αὐτόθι τεθνειῶτα
Ἵππῳ δακρύσαντες ἐνὶ κτερέϊξαν Ἀχαιοί.
Πηνέλεώς τε, Μέγης τε, καὶ Ἀντιφάτης ἀγαπήνωρ,
Ἀμφιδάμας τε, καὶ Εὐρυδάμας, Πελίαο γενέθλη.
Τόξῳ δ᾽ Ἀμφιδάμας κεκορυθμένος· ὕστατος αὐτὸς
Τέχνης ἀγλαόμητις ἐῆς ἐπέβαινεν Ἐπειός.
Εὐξάμενοι δ᾽ ἵππειαν Διὸς γλαυκώπιδι κούρῃ
Ἵππου εἴσω ἐσέδυον ἐς ὁλκάδα· τοῖσι δ᾽ Ἀθήνη
Ἀμβροσίη κερόωσα θεῶν ἐνόμισσεν ἐδωδήν
Δεῖπνον ἔχειν, ἵνα μή τι πανημέριοι λοχόωντες
Τειρόμενοι βαρυθῶσιν ἀτερπέϊ γαστέρι λιμῷ.
Ὡς δ᾽ ὁπότε κρυμοῖσιν ἀελλοπόδων νεφελάων
Πέζας παχνώσασα χιὼν ἐπέδησε σφύρας,
Τηκομένη δ᾽ αἰεὶ ἕκαστα πάλαι ῥέεν· οἱ δ᾽ ὑπὸ πέτρης
Ὀξὺ κατακρημνοῖσι κυβιστητῆρι κυδοιμῷ,
Δῦνον ὑποπλήξαντες ὀρειτρεφέος ποταμοῖο,
Θῆρες ἐρωήσαντες ὑπὸ σπέχα κοιλάδας ἀλῆες
Σιγῇ φρικαλέῃσιν· ἀπὸ δ᾽ ἄρ᾽ ἦσαν μένοντες,
Τλήμονες ἐνδέχαται πᾶσι πεσόντος ὄμβριμον ὕδωρ·
Ὣς οἵγε γλαφυροῖο διὰ ξυλόχοιο θορόντες
Ἀπλήτους εὔχοντο πόνους αἰχμῶντες Ἀχαιοί.
Τοῖσι δ᾽ ἐπικλείσας θυρίδα ἡγήμονος [illegible]

Fidus Vlysses portitor occulti doli.
Ipse deinde in summitate speculator sedebat. Ei. a. ambo
Atrida præceperunt, vt ministri Achæi
Circunfunderent lapidum vallum *acutis ligonibus,*
Equũ & quidẽ occultaret. Volebat. a. nudũ relinquere equũ
Conspicuus in omnibus Troianis suum decus exhiberet.
Et illud quidem perfecerunt mandato regis.
Cùm verò sol hominibus afferens noctem vmbrosam,
Conuertisset auroram splendidam ad occasum tenebrosum:
Tunc sanè dispersa est vox præconum per *exercitum*
Vt soluerent naues veloces & rudentes.
Tum verò sustollentes ardentis ignis impetum,
Et propugnacula incendentes firmorum castrorum,
Nauibus renauigabant de Rhœteo litore.
Casiam secantes aquam Athamantidis Helles,
Solus verò sponte membra sauciatus plagis
Relictus fuerat Æsimides non fraudulentus heros,
Occultans contra Troianos dolũ & nocumenta abscondẽns:
Quemadmodum verò quando vallis rete circundantes
Feris montanis dolum circumspecte struxerunt
Viri venatores, alter verò seorsim solus ab alijs
Occultè sub densis ramis latet,
Vir scilicet *venator retia spectans:*
Sic tunc stigmatis notatus membris saucijs
Troia triste exitium struebat Sinon *per humeros autẽ ipsi*
De vulneribus inflictis defluebat fluidus cruor.
Caterùm flamma circa tentoria furebat per noctem totam,
Fumum eructans valde verticosum, ingenti impetu,
Vulcanus enim id *iubebat grauisonas & procellas.*
Varias excutiebat. afflauit etiam ipsa
Iuno mater lucida immortalis ignis.
Iam verò Troianis & Iliadibus mulieribus
Hostile quid annuncians cum *timore significatione fumi*
Fama venit multisona sub crepusculum vmbrosum,
Mox verò exiliebant pandentes seras portarum.
Pedites. a. & equites exibãt *& in campum effundebantur*

Vesti-

Πιστὸς ἀπειρεσίοιο λόχου πυλαωρὸς Ὀδυσσεύς·
Αὐτὸς δ' ἐν κεφαλῇ σκοπὸς ἵστατο. τοὶ δ' οἱ ἄμφω
Ἀργεῖ' ἀγκαλίδεσσιν ὑποσφήξαντες Ἀχαιοὺς
Χρύσεαι λάϊνον ἕρκος ἐϋγνάμπτοισι μακέλλαις
Ἵππος ἔσω κατέλυπτε. θέλεν δ' ἑὲ γυμνὸν ἐᾶσαι,
Τηλεφανὴς ἵνα πᾶσιν ἑὴν χάριν ἀνδράσι πέμπῃ.
Καὶ τὸ μὲν ἐξελάχαντον ἐφημοσύνῃ βασιλῆος.
Ἥλιος δ' ὅτε νύκτα παλίσκιον ἀνδράσιν ἕλκων,
Ἐς δύσιν ἀγκλινόπιζεν ἑκηβόλον ἔσπασεν ἰὸν,
Δὴ τότε κηρύκων ἐσκίδνατο λαὸν ἀϋτὴ
Νῆας ἐϋκρηπῖδας, ἵνα τι φρυγμὸν ἔπεα λῦσαι·
Ἔνθα δὲ πευκήεντες ἀνασχόμενοι πυρὸς ὁρμὴν,
Ἕρκεά τε πρήσαντες ἐϋξεστάων κλισιάων,
Νηυσὶν ἀναπλώεσκον ἀπὸ Ῥοιτειάδος ἀκτῆς
Γλαυκὸν ἀναπλώοντες ὕδωρ Ἀθαμαντίδος Ἕλλης
Μοῦνος δὲ πληγῆσιν ἑκούσια γυῖα χαράξας
Αἰσιμίδης ἀλέλειπτο Σίνων, ἀπατήλιος ἥρως,
Κρυπτὸν ἐπὶ Τρώεσσι δόλον καὶ πήματα κεύθων
Ὡς δ' ὁπότε σταλίκεσσι λίνον περικυκλώσαντες
Θηρευτῆρ' ὀρεσιπλανέεσσι λόχοι περίσιπλον ἔπηξαν
Ἄγρης ἐγχειτῆρες, ὁ δὲ κρυφὸν οἶος ἀπ' ἄλλων
Ἀμφιβίοις πυκινοῖσιν ὑπὸ πτόρθοισι δέδυκεν.
Δίκτυα πεπταμένων ἀγελῶν θηρήτορος ἀνήρ.
Ὣς τότε λωβητοῖσι παρὰ στικτοῖς μελέεσσι.
Τρώεσσι λυγρὸν ὄλεθρον ἐμήδετο· καὶ δέ οἱ ὤμοις
Ἕλκεσι κομπτοῖσιν ἐπέρρεε νήχυτον αἷμα.
Ἡ δ' ἀρ' ἐλεγεῖᾳ ἐμφαίνετο παννυχίη φλὸξ,
Καπνὸν ἐρευγομένη σελαγίζεα φοινήεσσι ῥοπῇ.
Ἥφαιστος δ' ἀπέλαμπεν ἰσόβρομος ἐν δὲ θυέλλας,
Παντοίας ἐτίνασσεν, σὺν ἵππος καὶ ἀϋτή
Μήτηρ ἀθανάτοιο πυρὸς φαεσίμβροτος Ἥρη.
Ἤδη δὲ Τρωϊάσι καὶ Ἑλλάδεσσι γυναιξὶ
Δεῖον ἀγγελλουσα φόβῳ σημάντορι κρατὴρ
Ὄρθρον ὑπὸ σκιόεντα πολύδεος ἤλυθε φήμη
Αὐτίκα δ' ἐξῆθρον πολέων πετάσαντες ὀχῆας
Πεζοὶ θ' ἱππῆες τ' ἠδ' ἐς πεδίον προχέοντο,

Αἰζηοὶ

Vestigantes, ne fortè quis esset alicubi dolus Achiuorum.
Ipsi.v. etiā veloces equos festinanter iungentes curribus,
Ex vrbe descendebant cum Priamo rege,
Alij senes populi, expeditissimi.a fuerunt (cruenta,
Lætantes ob filios, quoscunque reliquisset superstites Mar
Videntes etiam senectutem suā liberam. Non tamen erant
Gauisuri ad lōgū tēpus, quādoquidē Iouis decretū aderat.
Ipsi.v. Troiani postquā vidisset corpus pictū artificiosi equi
Admirati sunt circūfusi: quemadmodum stridulo videntes
Aquilam robustam circumstrepunt graculi.
Porrò ipsis Troianis asperum & dubium incidit consilium.
Alij enim defatigati bello luctuoso,
Equum exorsi: cùm esset opus Græcorum.
Volebant aut in altis præcipitiis perdere,
Aut etiam aperire acutis securibus.
Alij verò confisi artificiis nuperfacti operis,
Iusserunt equum illum Martium dijs consecrare:
Posterius vt esset Græcorum signum belli.
Deliberantibus verò de his, deformata membra gerens
Per cāpū apparuit vir quispiam nudus, miserequè affectus
Sanguine verò vibices indecenter referta,
Ostendebant vestigia dira vehementium flagellorum.
Mox autem ante pedes Priami volutus
Supplicibus manibus attigit eius genua:
Precibus verò rogans senem, dolosum promebat sermonem.
Si me miseratus fueris, virum Græcis socium nauigationis,
Troianorum & vrbis seruatorem, si me seruaueris
O Dardanide imperator, & infensissimū hostem Achiuorū,
Sic me læserunt deorum motum non curantes,
Nihil peccantē, ipsi improbi, & immisericordes semper,
Sic etiam Achillis Æacidæ honorarium munus rapuerūt.
Sic Philoctetem etiam reliquerunt impeditum morbo,
Interfecerunt etiam inuidi ipsum quoque Palamedem:
Nunc & mihi sic fecerunt iniqui, quia fugere
Volebam cum ipsis, sed manere iubebam socios.
Icientes me plagis improbitate iuuenum.

Διζόμενοι μή πού τις ἔην δόλος ἄλλοθ' Ἀχαιῶν.
Οἱ δὲ θοοὺς ὁρμὰς ὑποζεύξαντες ἀπήνας,
Ἐκ πόλιος κατέβαινον ἅμα Πριάμῳ βασιλῆϊ
Ἄλλοι δημογέροντες, ἐλαφρότατοι δ' ἐγένοντο
Θαρσύνοντες ἀεὶ παισὶν ὅσους λίπε φοίνιος Ἄρης
Ὀτρυνόμενοι καὶ γῆρας ἐλαύνεσθαι. οἱ μὲν ἔμελλον
Πεισόμενοι ἐπὶ δηρόν· ἐπεὶ Διὸς ἔκλυε βουλή.
Οἱ δ' ὅτε τε χρύσειον ἴδον δήμου ἀερὸν ἵππον
Θαύμασαν ἀμφιχυθέντες, ἅτ' ὀχέοντες ἰδόντες
Αἰπὺν ἀλλήλοισι [illegible] καλοῖσι.
Τοῖσιν δὲ τριχθὰ καὶ ἄκριτος ἔμπεσε βουλή.
Οἱ μὲν γὰρ πολέμῳ βαρυνθέντες κακομῶντες.
Ἵππον ἐπισχεύαντες ἐπὶ πόλιν ὄργεν Ἀχαιῶν,
Ἤθελον ἢ δολίχοισιν ἐπὶ κρημνοῖσιν ἀράξαι,
Ἢ καὶ ἀμφιτόμοισι διαρρῆξαι πελέκεσσι·
Οἱ δὲ, νεήξεσιν τοῖσι πεποιθότες ἔργμασι τέχνης
Ἀθανάτοισι ἐκέλευον ἀγήνορα ἵππον ἀνάψαι,
Ὕστερον Ἀργείοισι μόθου σημαντῆρ' ἔμεν.
Φραζόμενοι δ' ἐπὶ τοῖσι παρ' αἰθέρα γοῦνα κομίζειν
Τυμβὸς ὅπου πεδίοιο φάανε κεκρυμμένος ἀνήρ·
Αἵματα δὲ σμερδαλέοις ἀντικὺ βεβρεγμένα [illegible]
Ἔργα λαοῖς ἱερά τε θεοῖς ἀγάλματα ἱμείροντα
Αὐτίκα δὲ Πριάμοιο ποδῶν [illegible] ἔλυσεν
Γνωσίαν [illegible] * ἥψατο γραιῶν·
Κισσεὺς μὲν δὲ γέροντι δολοπλόκον ἴσχετο μῦθον
Ἀνδρὰ μὲν [illegible]
Τέκνον δὲ ῥυτῆρα καὶ ἄστεος [illegible]
Δαρδανίδαι [illegible] ἐχθρὸν Ἀχαιῶν
Οἷα με λωβήσαντο θεοὶ ὅσον [illegible] ἀλέγοντες,
Οὐδὲν ἀλιτρεύοντα, κακοὶ καὶ ἀπηνέες αἰεί
Ὡς μὲν Ἀχιλλῆος γέρας ὥρπασαν Αἰακίδαο,
Ὡς δὲ Φιλοκτήτην ἔλιπον πεπεδημένον ὕδρῳ.
Ἔκτειναν δὲ καὶ αὐτὸν ἀγακλυμένοι Παλαμήδην.
Καί νυ [illegible] φθέγξω
Οὐκ ἐθέλοντ' [illegible] δ' ἐκέλευσεν ἐπείγει.
Οἱ δὲ [illegible]

Vestes exuerunt, diris verò flagris
Omne corpus cadentes, in peregrino litore reliquerunt.
Cæterùm ô beate Priame *obserua Iouis supplicis reuerentiam:*
Gaudium enim Græcis fuero, si fuerit
Supplicem & hospitem me perire sub manib. Troianorum,
Verùm ego omnibus vobis sponsor ero,
Vt non amplius metuatis bellum redingratum Græcorum.
Sic dixit. Eũ. v. senex Priamus *cõsolatus est voce blanda:*
Hospes, te quidem Troianis mixtum, non amplius conuenit
Merum tenere: effugisti enim impiam iniuriam Achæorum.
Semper verò noster amicus eris, neq; te patria,
Neque opulentarum adium dulce desiderium capiet.
Atqui agè & tu mihi dic ad *quidnã hoc monstrũ factũ est,*
Equus inquã *horrendi timoris portentũ? dic etiam tuum*
Nomen & genus, vnde verò te naues tulerint.
Hunc verò confisus allocutus est valde versutus heros:
Eloquar etiam hæc: tu enim me volentem id *iubes.*
Argos mihi patria est, Sinonq; mihi nomen est.
AEsimon autem *nominant meum senem patrem.*
Equũ. a. ob oraculis iã olĩ prædictũ excogitauit Græcis P-
Si quidem. n. sineritis manere eũ *hic in campo, (peus.*
Troiam fatale est capturos filios Græcorum.
Si, v. ipsam venerandã statuã templis suis *acceperit Miner.*
Fugient Græci *diffugientes propter infecta certamina.*
Verùm agite circundantes catenis vndiq;
Trahite in arcẽ magnũ equũ & aureo fræno conspicuum;
Sic vtiq; dixit, & hũc quidem rex Priam. *rapiẽt ẽ iussit*
Induere chlanam & tunicam. Ipsi verò Troiani *lora*
Alligantes lignis, catenis bene conglutinatis
Trahebant per campum ascensorem velocium rotarum
Equũ proceribus Græcorum *onustũ. Ipsa. v. ante equum*
Tibia & cithara æquabile modulabantur carmen.
Miserum aũt genus est *fulcorũ hominum, quib. caligo*
Incõsiderata futurorũ adest *& gaudiũ cũ vanitate multa*
Sæpeq; ignorant incidentes pericula.
ualis etiam Troianos perniciosa mors comitabatur

Εἵματ' ἀποδύσαντες ἀεικελίῃσί θ' ἱμάσθλοις
Παῖ δέμαι ἐπισσεύαντες, ἐπὶ ξείνῃ λίπον ἀκτῇ.
Ἀλλὰ μάκαρ πεφύλαξο Διὸς σέβας ἱκεσίοιο·
Χάρμα γὰρ Ἀργείοισι γενήσομαι, εἴ κεν ἰάσῃς
Χερσὶν ὑπὸ Τρώων ἱκέτην καὶ ξεῖνον ὀλέσθαι.
Αὐτὰρ ἐγὼ πάντεσσιν ὑπόσχεος ἔσσομαι ὑμῖν,
Μηκέτι δειμαίνειν πόλεμον παλίνορσον Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ὁ γέρων ἀγανῇ μειλίξατο φωνῇ,
Ξεῖνε σὺ μὲν Τρώεσσι μεμιγμένον οὐκ ἔτ' ἔοικε
Τάρβος ἔχειν· ἔφυγες γὰρ ἀναιδέος ὕβριν Ἀχαιῶν.
Αἰεὶ δ' ἡμέτερος φίλος ἔσσεαι· οὐδέ σε πάτρης
Οὐδὲ πολυκτεάνων θαλάμων γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
Ἀλλ' ἄγε καὶ σύ μοι εἰπέ, τί τοι τόδε θαῦμα τέτυκται,
Ἵππος ἀμειλίκτοιο φόβου τέρας; εἰπὲ δὲ σεῖο
Οὔνομα καὶ γενεήν, ὁππόθεν δέ σε νῆες ἔνεικαν.
Τὸν δ' ἐπιθαρσήσας προσέφη πολυμήχανος ἥρως,
Ἐξερέω καὶ ταῦτα, σὺ γάρ μ' ἐθέλοντα κελεύεις.
Ἄργος μοι πόλις ἐστί, Σίνων δέ μοι οὔνομα κεῖται·
Αἴσιμον καλέουσιν ἐμὸν πολιὸν γενετῆρα.
Ἵππον δ' Ἀργείοισι πανάφατον εὗρεν Ἐπειός.
Εἰ μὲν γάρ μιν ἐᾶτε μίμνειν αὐτοῦ ἐπὶ χώρῃ
Τροίην θέσφατόν ἐστιν ἑλεῖν πόλιν υἷας Ἀχαιῶν·
Εἰ δέ μιν ἁγνὸν ἄγαλμα λάβῃ νηοῖσιν Ἀθήνη,
Φεύξονται, προφυγόντες ἀνήνυτοι ἐπ' ἀέθλοις.
Ἀλλ' ἄγε δὴ σειρῇσι περὶ πλόκον ἀμφιβαλόντες
Ἕλκετ' ἐς ἀκρόπολιν μεγάλην χρυσήιον ἵππον.
Ὣς ἄρ' ἔφη· καὶ τὸν μὲν ἄναξ ἐκέλευσε λαβόντα
Ἕσσασθαι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε· τοὶ δὲ βοείας
Δησάμενοι, σειρῇσιν ἐϋπλέκτοισι κάλοισιν
Εἷλκον ἐπὶ πεδίοιο θοὸν ἐπιβήτορα κύκλων
Ἵππον ἀριστήεσσι βεβασμένον· οἱ δὲ πάροιθεν
Αὐλοὶ καὶ φόρμιγγες ὁμὴν ἐλέλιξαν ἀοιδήν.
Σχέτλιον ἀφραδίῃ μερόπων γένος, οἷσιν ὁμιχλὴ
Ἄσκοπος ἐσσομένων· κεῖται δ' ὑπὸ χάρματι πολλῷ.
Πολλάκις ἀγνώστοισι προσπταίοντες ὀλέθροις·
Οἳ καὶ Τρώεσσι φθισίβροτος * ἄτη

In vrbẽ sponte accersita: metentes.q. Simoentis flores
Coronabant collares capillos sui occisoris.
Porrò terra aneis pressa rotis
Grauiter mugiebat. Ferrei verò ipsarum rotarum
Axes attriti suspirabant graui gemitu,
Gemebat etiam lignorum compages, ac tota extensa
Et tracta catena suscitabat puluerem turbibum. (batur,
Magnus verò ducentium equũ. clamor & strepitus excita-
Strepebat verò vmbrosa Ida cum nymphalib. quercubus,
Insonuit etiam Xanthi fluminis aqua rotunda,
Ipsumq; ostium Simoisium clangebat: ac cœlestis
A Ioue tuba indicabat bellum accersitum à Troianis,
Qui quidẽ ducebant ante se equum. via verò longa aspera
Dissecta fluuiis, neq; etiam aequalis in campo. (erat
Sequebatur verò variegatus & Martius equus ad arai,
Superbiens excellenter. Per vim etiam impulit Minerua.
Manus supponens fabricatis costis.
Quare currens velox ipse ruebat velocior iaculo,
Troianos expeditis gressibus subsequens,
Donec ingressus est portas Dardanias
Ipsi verò anguli portarum venienti ipsi angustiores erant.
Caeterùm Iuno recessit facilem accessum via
Prius praeparans: Neptunus verò de turribus
Tridente dissecuit limina apertarum portarum.
Troianae mulieres per vrbem aliunde alia,
Puellaque desponsata & experta Lucinam,
Carmine & saltatione circa equum voluebantur.
Alia verò auerrentes molestam copiam imbris,
In equo ligneo strauerunt roseos tapetas.
Alia verò pectoralia ornamenta preciosa Zonae
Soluentes, nexis floribus circùm coronabant equum.
Et alia retinens caput immensi dolij,
Diffundens vinum temperatum aureo croco,
Terram conspersit fusilem odorato vino.
Porrò virili voci commiscebatur clamor muliebris
Et puerorum strepitus miscebatur sono senecta

Qualis

Ἐς πόλιν αὐτοκέλευθος· ἅμα σταῦροι Σιμόεντος,
Ἔστεφον αὐχενίες πλοκάμοις σφετέροιο ῥοίου.
Γαῖα δὲ χαλκείοισιν ἐρειδομένη περὶ κύκλοις.
Δεινὸν ὑπεβρυχᾶτο, σιδήρεοι δὲ καὶ αὐτοὶ
Τριβόμενοι τετρήχεσαν ἀΐστενον ἄξονες ὕλῃ.
Τετρύγει δὲ κάλων ξυνοχὴ καὶ πᾶσα ταθεῖσα
Λιγνύων ἠθαλόεσσαν ἀνῆκεν ἐξ ἀξονίης στροφῆς.
Πολλὴ δ' ἑλκόντων ἐνοπὴ καὶ κόμπος ὀρώρει,
Ἔβρεμε νυμφαίῃσιν ἅμα δρυσὶ δενδρήεις Ἴδη,
Ἴαχε καὶ Ξάνθου ποταμοῦ κυκλούμενον ὕδωρ
Καὶ στόμα κεκλήγει Σιμοείσιον. οὐρανὸς δὲ
Ἐκ Διὸς ἱκνόμενον πόλεμον μέγα τίνυτο σάλπιγξ.
Οἱ δ' ἦγον προπάροιθεν· ὁδὸς δ' ἐβαρύνετο μακρῷ
Σχιζομένη ποταμοῖσι, καὶ ἐν πεδίοισιν ὁμαλήν·
Εἵπετο δ' αἰόλος ἵππος ἀγχίφιλος ἐπὶ βωμοὺς,
Κυδιάων ὑπέρπλα, βίην δ' ἐπέρεισεν Ἀθήνη.
Χεῖρας ἐπιβρίσασα ἐϋγλυφέων ἐπὶ μηρῶν.
Ὣς δὲ θέων ἀκίχητος ἐπέδραμε θᾶσσον ὀϊστοῦ,
Τρῶας ἐϋσκάρθμοισιν ὀϊστενέεσσι διώκων,
Εἴσω δὲ πυλέων ἐπεβήσατο Δαρδανιάων.
Αἱ δὲ κεερχομένῳ θυρέων πτύχες ἐστείνοντο
Ἀλλ' Ἥρη μὲν ἐλοῦσα ἐπιδρομεν ὄρμον ὁδοῖο
Πρόσθεν ἀναστέλλουσα, Ποσειδάων δ' ἀπὸ πύργων
Σταθμὸν ἀνοιγομένων πυλέων ἀνέκοπτε τελαμῶνι.
Τρωϊάδες γυναῖκες ἀνὰ πτόλιν ἄλλοθεν ἄλλαι
Νύμφαι τε προγάμοι τε καὶ ἴδμονες Εἰλειθυίης,
Μολπῇ τ' ὀρχηθμῷ τε περὶ βρέτας ἠλίσσοντο·
Ἄλλαι δὲ χεύεσθαι ἀμεργόμεναι χάριν ὄμβρου
Οἰκοῦ δουρατίου ῥοδέους στρώσαντο τάπητας.
Αἱ δὲ θυηλασίην ἐπιμάζια νῆμά τε μίτρης
Λυσάμεναι κλαστοῖσι περιστέφον αἰθέρι ἵππον.
Καί τις ἀπειρεσίοιο πίθου κεχηδέμενον ἀείσα,
Χρυσείῳ προχέουσα κρόκῳ κεκερασμένον οἶνον,
Γαῖαν ἀνεκύλισσε χυτὴν ἁδὰ δεῖ πηλοῦ,
Ἀνδρομένη δὲ βοὴ συνεκάλλετο θήλεϊ ἰωῇ,
Καὶ παίδων ἀλαλητὸς ἐμίσγετο γήραος ἠχῷ.

Quales verò aduenæ diuitis Oceani,
Hyemis fatpula, turma gruum in aere gruentium,
Circulum ineunt, ignara chorea,
Clangentes exosa agricolis aratoribus:
Sic hi ante vrbem clangore & tumultu
Duxerunt in arcem grauidum intus equum. *(manere*
*Virgo.v.*Cassandra *e thalamo à Deo producta, nō amplius*
Volebat intra thalamos: effringens verò repagula,
Ferebatur quasi bucula expedita, & veluti æstro percita,
Aculeus quam sauciauit boues vexantis æstri:
Ipsa verò bucula *neq; ad gregem accedit, neq; pastori*
Obtemperat, neq; pabulum desiderat: sed iaculo
Acuto sauciata, bouina transiit septa:
Talis etiam *virgo* Cassandra *vatidici impetus stimulo*
Errans corde, sacram concutiebat laurum:
Vbique verò mugiebat per vrbem, neque parentes
Neq; amicos curabat: reliquerat nāq; ipsa virginem pudor.
Non sic Threissam mulierem in saltibus
Dulcis tibia in montibus vagantis Bacchi excitauit:
Quæ quidē à deo Baccho excitata vagabūdū oculū intēdit,
Nudum quassans caput nigra hedera:
Sic ipsa quidē errabunda mente exiliens
Cassandra, recenter prodiens furebat. Frequenter. a. comam
Lanians & pectus, exclamauit furiosa voce:
O miseri Troiani, *quare istū detestandū equum ducētes*
Miseri furore agimini. & extremam ad noctem
Properatis, & belli finem, & inexcitabilem somnum?
Hostium hic equus Martius est. Ipsi verò scilicet nunc
Somniorum parturigines misera Hecuba partu edentur,
Et desinet etiam annus qui excidium distulit bello soluto.
Troianis enim *adest principum* Græcorum *dolus, quos ad*
Armis coruscantibus sub obscurißimam noctem *(bellū*
Pariet fortis equus. In terrā.v. modò prosilientes Græci ex
Ad prælium festinabūt ipsi *consummatiß. bellatores.* (equo
...n equum conflictantem cum partus dolorib. releuantes
...tis viris per *noctem iuuabunt mulieres:*

Οἵη δ' ἀφνειοῖο μετάλλυσις Ὠκεανοῖο
Χείματος ἀμφίπολοι γεράνων στίχες ἱπταμενάων
Κύκλον ἐποχμάζουσιν ἀλήμονες ὀρχηθμοῖο
Γειοπόνοις ἀρότῃσιν ἀπηχέα κεκληγυῖαι·
Ὣς οἵγε κλαγγῇ τε καὶ ἄστεος ἤδε κυδοιμῷ
Ἤγοντες ἀκρόπολιν βεβαρημένον ἔνδοθεν ἵππον.
Κούρη δ' ἐκ θαλάμοιο θεήλατος οὐκέτι μίμνειν
Ἤθελεν ἐν θαλάμοισι· διαρρήξασα δ' ὀχῆας
Ἔδραμεν ἠΰτε πόρτις ἀΰσσουσ' ἥ τε τυπεῖσα
Κέντρον δ' αὖ ἐπόλησε βοοῤῥαίστοιο μύωπος· ἰῶ
Ἣ δ' οὔτ' εἰς ἀγέλην ποτινίσσεται, οὔτε βοτῆρας
Πείθεται, οὐδὲ νομεῦσι λελαίεται, ἀλλὰ βελέμνῳ
Ὀξεῖ θηγομένη βοέων ἐξήλυθε δεσμῶν·
Τοίη μαντιπόλοιο βολῆς ὑπὸ νύγματι κούρη
Πλαζομένη κραδίην ἱερὴν ἐσείετο δάφνην.
Πάντῃ ἐτροχάετο μέσην πόλιν· οὐδὲ τοκήων
Οὐδὲ φίλων ἀλέγιζε· λέλοιπε δὲ παρθένον αἰδώς·
Οὐχ οὕτω Θρηΐσσαν ἐνὶ δρυμοῖσι γυναῖκα
Νεβρωμένην αὐλὸς ἔτυψεν ὀρειμανέος Διονύσου,
Ἥτε θεοῖο τυπεῖσα παρήορον ὄμμα τιταίνει, τυφθ
Γυμνὸν ἐπισείουσα χέρῃ πολυδάμπυκα κισσῷ·
Ὣς ἥγε πτερόεντος ἀναΐξασα νόοιο
Κασσάνδρη νεόφοιτος ἐμαίνετο· πυκνὰ δὲ χαίτην
Κοπτομένη καὶ στέρνον, ἀλλ' ἴαχε μαινάδι φωνῇ·
Ὦ μέλεοι, τίνα τοῦτον ἀείρετε ἵππον ἄγοντες
Δαιμόνιοι μαίνεσθε· καὶ ὑστατίην ἐπὶ νύκτα
Σπεύδετε, καὶ πολέμοιο τέλος, καὶ νήγρετον ὕπνον;
Δυσμενέων ὅδε κόμος αἰνός· αἱ δέ που ἤδη
Τίκτουσιν μογερῆς Ἑκάβης ὠδῖνες ὀνείρων·
Λόγχῃ δ' ἀμβολίζουσιν ἔτος πολέμοιο λυθέντος.
Τοῖσιν ἀριστήων λόχος ἔρχεται, ἠδ' ἐπὶ χεῖρας
Τείχεσιν ὑψιλόφοισιν ἀμαυρωτὴν ἐπὶ νύκτα·
Τέξεται ὄβριμος ἵππος. ἐπὶ χθόνα δ' αἶψα θορόντας
Ἐς μόθον ὁρμήσουσι τελειότατοι πολεμισταί·
Οὐ γὰρ ἴσα ὠδῖνεσσι μογοστόκοι ἵπποι ἀείσει
Ἀνδράσι τικτομένοισι νίφη χέουσι γυναῖκες.

Ipsa verò Lucina fiet, quæ ipsum equum fabricauit.
Ventrem verò prægnantem aperiens exclamabit (nis
Miner. vrbium vastatrix, obstetrix partus luctuosi Troia-
Atqui purpureum voluitur intra parietes Troiæ
Sanguinis effusi pelagus, & fluctus cadit:
Vinculaq; nectuntur circa manus miserarum mulierum
Infinita. Latet verò sub equo ignis occultatus.
Væ mihi propter meos dolores, væ mihi propter patriã vrbē.
Mox enim *mihi exiguus cinis erit, peris* Troia *opus*
Deorũ, radicitus pereũt *fundamẽta Laomedõtis* aui mei:
Te etiam pater Priame * *lugeo: qualia mihi nunc*
Amba sustinebitis. Tu quidem pater misere eadem,
Iacebis apud magnam aram Hercei Iouis
Te verò, *ô mater liberis præstans, tua de mortali forma*
Dij rabidam canem facient post liberos interemptos.
Nobilis Polyxena, te quoque propè patriam terram
Mactatam paulum lugebo. Vtinam debuisses aliquis
Græcorum, post tuos luctus mortuam ipsam occidere,
Quis enim mihi vsus vitæ est huius si me reseruas longius
Miseriori mortis ho pitaq; me reget terra.
Qualia verò mihi domina ipsi etiam regi dona
Dona, inquam texit Agamemnoni pro tot laboribus
Cæterùm nunc mihi considerate, hacq; noscite omnes.
*Et nubem discutite * insipienti noxa*
Rumpatur securibus corpus ampli equi,
An igni comburatur. Hostilia verò corpora occultans
Pereat, & magnus regus fiat Græcis.
Et tunc mihi conuiuamini, & ad choream excitamini
Statuentes crateras, libertatis amabiles.
Ipsa quidẽ sic *dixit: ei u. nõ quisquã obtẽperabat. Ipsã nanq;*
Simul & bonã vatem & suspectam reddidit, (Apollo
Eam pater Priamus *increpuit, minatus verbis:*
Quis te verum, ô improba vates infaustus dæmõ adduxit
Confidens, impudentissima? frustra n. vaticinaris quæcũque
Nondũ tibi defatigatus est animus in sano morbo, (dicis.
Neque saturatus est turpibus furoribus?

Cæterùm

Αὐτὴ δ' Εἰλείθυια [illegible] πεῦκα. [illegible]
Γαστέρα δὲ [illegible] ἀνέβαλε
Μῆτρα πολυ[illegible] τόκου [illegible] Ἀθήνη
Καὶ δὴ [illegible] μὲν [illegible] ἔνθα δὲ [illegible]
Αἵματος ἐκχύμενον [illegible] φαίνετο.
Δεσμά τε συμπαθέων [illegible] χερσὶ γυναικῶν
Μυρία φωνὴ ἔσε δ' [illegible]
Ὦ μοι ἡ μήτηρ [illegible]
Αὐτίκα μοι λεπ[illegible] ἔρχεται ἀργὴ
Ἀθάνατοι [illegible] Λαομέδοντος
Καὶ σὺ πάτερ [illegible]
Ἀμφότεροι πίστωθε. σὺ μὲν πάτερ [illegible]
[illegible]
Μῆτερ ἀρεστ[illegible] σὺ δὲ [illegible]
Ἀναστεῖλαι [illegible] ποιήσειας.
Δία Πολυξείνη, σὺ δὲ [illegible] χαίρε
Κεκλημένην, [illegible] ὄφελες [illegible]
Ἀργείων [illegible] ἐλέησαι μ' [illegible]
Τίς [illegible]
Οἰκτρ[illegible] θανέεσθαι [illegible]
Ποῖα δέ μοι [illegible]
Ἀντὶ πόσων [illegible] Ἀγαμέμνονι [illegible]
Ἀλλ' ἤδη μοι [illegible] πάντες.
Καὶ νεφέλῃ [illegible] [illegible]
Ῥιγ[illegible] πολυχα[illegible]
Ἡ πυρὶ [illegible] σώματα καί [illegible]
Ὀλλύσθω, μεγάλη δὲ πυρὶ [illegible]
Καὶ τότε μοι [illegible] χεῖρας ὁ [illegible]
Στησάμενοι κρητῆρας ἐλευθερίης [illegible].
Ἡ μὲν ἄρα τῇ δ' ἔτι ἐπιθ[illegible] Ἀθήνη
Ἀμφότεροι [illegible] ἀγαθόν καὶ [illegible]
Τὴν ὁ πατὴρ [illegible] ὁμοκλήσας [illegible]
Τίς σε πάλιν [illegible]
Θεσσαλίη, [illegible] μάτην δὲ [illegible] ἴσχεις.
Οὔπω σοι [illegible]
Οὐ [illegible] λαβροσύνη [illegible]

Cæterùm etiam nostris conuiuiis molesta:
Aduenisti, quando omnibus liberum diem exhibuit
Nobis Iupiter Saturnides & dißipauit nauem Græcorum?
Neque amplius longa hasta vibrantur, neque arcus
Intenduntur, nec armorũ strepitus adest. silent etiã sagittæ:
Veròm choreæ carmina mellisona, vt in victoria adsunt.
Non mater propter filium luget, neque ad pugnam
Mulier virum iuuenem mittens plorat vt vidua.
Minerua verò tutelaris suscipit equum adductum,
O virgo bellicosa. Tu autem ante ades proruens
Mendacia vaticinata & inutilia patria tua,
Labores temere, & vrbem lætam turbas. (sint
Malè pereas. Nobis verò choreæ conuiuia & carmina curæ
Non enim amplius Troiæ sub mænibus metus relictus est,
Neque amplius indigemus vatidica tua voce.
Sic locutus, iußit abducere desipientem virginem,
Intra penetralia thalami. Vix verò & inuita patri
Obtemperabat. Virgineum autem in lectum procidens
Plorabat, cognoscens suum fatum. Videbat enim iam
Patriæ ardentis in manibus graßantem ignem.
Ipsi verò Troiani sub templum deæ Mineruæ
Equum constituentes, in bene politis fulcris
Adolebant lectas hostias in odoratis aris:
Immortales verò respuebant ingratas hecatombas.
Porrò conuiuium erat populare, & immensa petulantia,
Petulantia prouocans ebrietatem ex vino molles faciente:
Stultitia verò negligentia, & prætextu sepulta fuerat
Tota ciuitas, portarum verò paucis custodib. cura fuerat,
Et iam lumen Solis occidebat, diuina verò nox
Vrbi exitium afferens circundedit Ilium excelsum,
Argiua autem Helena, canum corpus sibi adaptans,
Apparuit Venus prudens & dolosa.
Euocans verò voce blanda compellauit:
Nympha dilecta, vocat te maritus tuus Menelaus fortis,
in ligneo absconditus in ipso nanque Græcorum
tuorum certaminum proci, insidiosè latent.

Cæterùm

Ἀλλὰ καὶ ἡμετέρῃσιν ἐπαχθομένη θαλίῃσιν
Ἤλυθες, ὁππότε πᾶσιν ἐλεύθερον ἦμαρ ἀνῆπται
Ἡμῖν Ζεὺς Κρονίδης, ἐκέδασσε δὲ νῆας Ἀχαιῶν;
Οὐδέ τι δούρατα μακρὰ τινάσσεται, οὐδέ τι τόξα
Ἕλκεται· οὐ ξιφέων πάταγος, σιγῶσι δ' ὀϊστοί.
Ἀλλὰ χοροί, μολπαί τε μελίπνοοι, οἷ' ἐπὶ νίκῃ.
Οὐ μήτηρ ἐπὶ παιδὶ κατύρεται, οὐδ' ἐπὶ δύρειν
Ἄνδρα γυνὴ πέμψασα νέον δακρύσατο χήρη.
Ἵππον ἀνελκόμενον δέχεται πολιοῦχος Ἀθήνη,
Παρθένη τολμήεσσα, σὺ δὲ περὶ δήμοισι θρεοῦσα
Ψεύδεα θεσπίζουσα καὶ ἄχρεα σεῖο πόληϊ
Μοχθίζεις ἀτέλεστα, καὶ ἱερὸν ἄστυ μιαίνεις.
Ἔρρ' οὕτως· ἡμῖν δὲ χοροί, θαλίαι, μολπαί τε,
Οὐ γὰρ ἔτι Τρωίης ὑπὸ τεύχεσι δεῖμα λέλειπται,
Οὐδ' ἔτι μαντιπόλοιο τεῆς κεχρήμεθα φωνῆς.
Ὣς εἰπὼν ἐκέλευσεν ἄγειν ἑτερόφρονα κούρην
Χθαμαλὸν ἔσω θαλάμοιο. μόγις δ' ἀνένευσα τοκῆος
Πείθετο· παρθενίῳ δὲ περὶ κλιντῆρι πεσοῦσα
Κλαῖεν, ἐπισταμένη τὸν ἑὸν μόρον. ἔβλεπεν ἤδη
Πατρίδος αἰθομένης ἐπὶ τείχεσι μαρνάμενον πῦρ.
Οἱ δὲ πολιούχοιο θεᾶς ὑπὸ νηὸν Ἀθήνης
Ἵππον ἐνασσήσαντο ἐϋξέστων ἐπὶ βάθρων.
Ἔφλεγον ἱερὰ καλὰ πολυκνίσσων ἐπὶ βωμῶν.
Ἀθανάτοις δ' αἴθοντες ἀλύτους ἑκατόμβας.
Εἰλαπίνη τ' ἐπὶ δήμῳ λύσις καὶ ἀμήχανος ὕβρις,
Ὕβρις ἐλαφρίζουσα μέθην λυσήτορας οἴνου.
Ἀφραδίη τε βέβυστο μεθημοσύνη τε καὶ μνίῃ
Πᾶσα πόλις πυκέων δ' ὀλίγοις φυλάκεσσι μεμήλει.
Ἤδη καὶ γὰρ αἴγλος ἐδύσετο· δαιμονίη δὲ
Ἴλιον ἀμπείλισ' ὀλεσίπτολις ἀμφιβέβη νύξ.
Ἀργείη δ' Ἑλένη πλεῖον δέμας ἀσκήσασα
Ἦλθε δολοφρονέουσα πολυφραδμων Ἀφροδίτης
Ἐκ δὲ καλεσσαμένη προσέειπε μειδιόωσι φωνῇ
Νύμφα φίλη κεκλήισο· τὸ πόσις Μενέλαος ἀγήνωρ
Ἵππῳ δουρατέῳ κεκαλυμμένος. ἀμφὶ δ' Ἀχαιῶν
Ἡγεμόνες λοχόωσι τεοὶ μνηστῆρες ἀέθλων.

Cæterum abi, neque cura tibi sit senis Priami,
Neque aliorum Troianorum, neque etiam ipsius Deiphobi.
Iam enim te reddi tempus est *laborioso Menelao.*
Sic locuta Dea Venus *iterum recessit. Ipsa. a.* Hel. *dolis*
Oblectata corda, thalamum reliquit odoratum, (ist.s
Et eā Deiphobus maritus sequebatur. Ipsam verò euntem
Mulieres Troianæ longis vestibus indutæ, sunt admiratæ.
Porrò ipsa quando sublime ad templum venit Mineruæ,
Stetit contemplata opificium præstantis equi.
Ter verò circumiens, & Græcos compellans,
Omnes formosas vxores Græcorum nominabat (bant,
Voce submissa. Ipsi verò Græci *intra* equū *animū affligé-*
Continentes tristi silentio dolentes lachrymas:
Menelaus præcipuè *quando audiuit Helenam loqui,*
Flebat etiam Tydides, recordatus Ægialeæ,
Nomen verò Penolopes fecit flere *Vlyssem:*
Anticlus.a. quando accepit stimulum amoris *Laodamiæ,*
Solus incipiebat reddere vocem alternantem, aperiens os:
Sed Vlysses compescuit ipsum, *& ambabus manibus*
Ingruens premebat, impediens oris solutionem:
Labrum autem firmis vinculis comprehendens, (pressus,
Tenebat fortiter. Ipse verò Anticlus *insurgebat manibus*
Effugiturus immania vincula lethalis silentij.
Et ipsum quidē reliquit spiritus vitalis. Ipsi verò alij ipsum
Lachrymis tacitis flentes Græci,
Sepelientes imposuerunt in cauam coxendicem equi,
Et vestem injicientes frigidis membris.
Enimuerò etiam alium Græcorum mouisset dolosa Helena,
Nisi ipsi horrendo aspectu de cælo occurrens
Pallas, comminata fuisset, & dilecto dè *templo eduxisset,*
Sola affata: durant verò emisit vocem:
Misera tu, quousq; tuæ te libidines agunt,
Et desiderium alienorum lectorum & Veneris noxæ?
Nondū verò miseraris priorē maritū Menelaū, neq; filiam
Hermionem desideras, adhuc ne Troianis opitularis?
Abi, & thalamorum tabulatum ingressa,

Cùm

Ἀλλ' ἴθι, μηδέ τι τοι μελέτω Πριάμοιο γέροντος,
Μήτ' ἄλλων Τρώων, μή τ' αὐτοῦ Δηϊφόβοιο.
Ἤδη γὰρ δεῦρο σε πολυτλήτου Μενελάου.
Ὣς φαμένη θεὸς αὖτις ἀπέδραμεν, ἡ δὲ δόλοισι
Θελγομένη κραδίην, θάλαμον λίπε κηώεντα.
Καί οἱ Δηΐφοβος πόσις ἕσπετο· σὺν δὲ κιόντων
Τρῳάδες εὐπλόκαμοι θηήσαντο γυναῖκες.
Ἡ δ' ὅτε δ' ὑψιμέλαθρον ἐφ' ἱερὸν ἦλθεν Ἀθήνης,
Ἔστη παπταίνουσα φυὴν δολιχόφρονος ἵππου.
Τρὶς δὲ περιστείχουσα καὶ Ἀργείους ἐρέουσα,
Πάσας εὐκνήμους ἀλόχους ὀνόμαζεν Ἀχαιῶν
Φωνῇ λεπταλέῃ, τοὶ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἄμυσσον
Ἀλλήλῃ κατέχοντες ἐελγμένα δάκρυα σιγῇ.
Εἰσαΐων μὲν Μενέλαος ἐπεὶ κλύε Τυνδαρεώνης,
Κλαῖε δὲ Τυδείδης μεμνημένος Αἰγιαλείης,
Οὔνομα δ' ἐποίησεν Ὀδυσσεία Πηνελοπείης· [illegible]
Ἄντικλος δ' ὅτε κλῦθεν ἐδέξατο Λαοδαμείης,
Μοῦνος ἀμοιβαίην αἰχμάλλετο γῆρυν ἀνοίξας·
Ἀλλ' Ὀδυσσεὺς κατέπαυσε, καὶ ἀμφοτέρῃς παλάμῃσιν
Ἀμφοτέροιν ἐπίεζεν, ἐπειγόμενος στόμα λῦσαι·
Μύσταξ δ' ἀρρήκτοισιν ἀλυκτοπέδῃσι μεμαρπὼς
Εἶχεν ἐπικρατέως· ὁ δ' ἐπάλλετο χερσὶ πιεσθεὶς
Φεύγειν ἀνδροφόνοιο παλάμας δεσμὰ σιωπῆς.
Καὶ τὸν μὲν λίπεν ἆσθμα φθέσβιον· οἱ δέ μιν ἄλλοι
Δάκρυσι λαθριδίοισιν ἐπικλαύσαντες Ἀχαιοὶ
Κοίλου ὑπὲκ ὑψαντες ἐς ἰσχίον εἴθεσαν ἵππου
Καὶ χλαῖναν μελέεσσιν ἐπὶ ψυχροῖσι βαλόντες.
Καί νύ κεν ἄλλους ἔθελγε γυνὴ δολόμητις Ἀχαιῶν
Εἰ μὴ ἡ βλοσυρῶπις ἀπ' αἰθέρος αὐτὴ ἀΐσσουσα
Παλλὰς ἐπιπτάμενη φίλου δ' ἐξήγαγε νηοῦ
Μούνη φαινομένη, στέρξαμ δ' ἀπεπέμψατο φωνήν,
Δειλαίη, τίο μέχρις ἀλητοσύνῃ σε φέρεσι,
Καὶ πόθος ἀλλοτρίων λεχέων καὶ Κύπριδος ἄτη;
Οὔπω δ' εὐκτεάνου προτέρου πόσιν οὐδὲ θύγατρα
Ἑρμιόνην ποθέουσα· ἔτι δὲ Τρώεσσιν ἀρήγεις·
Χάζεο, καὶ θάλαμον ὑψορόφου εἰσαναβαῖνε.

Cum igne amico excipe naues Græcorum.
Sic locuta, vanam deceptionem Helena remouit. (chorea
Et eã quidẽ ad thalamum pedes ferebãt. Ipsi a. Troiani à
Desinentes: laboribus defatigati, inciderunt in somnum:
Cithara etiam requieuerat, iacebat verò fessus
Alius apud Craterem, multa verò pocula infusa
Sponte defluebant de manibus dormientium.
Quies verò noctu comes, iterum occupabat homines,
Neque latratus catulorum audiebatur. Omnis verò taciti
Steterat Troia aduocans spirantem clamorem cædium.
Iam verò Troianis venit ferens exitiale talentum
Iupiter belli arbiter: vix verò vertit Græcos.
Discessit autem ab Ilio ad Illustre templum Lyciæ.
Phœbus Apollo, tristatus propter ampla mœnia Troianorũ.
Mox verò apud tumulum Achillis, Græcis
Signum ostendit Sinon, lucente face.
Per totã quoq; noctem socijs Græcorũ è thalamo ipsa etiam
Formosa Helena lucidam ostendebat facem.
Quemadmodũ autem quando luna plena lumine splendido
Cælum splendidum illustrauit facie sua,
Non verò quando exacuens cuspides cornuum
Recẽs orta sub mẽsis initiũ resuscitat vmbrosam caliginem.
Verùm quãdo circulo cõplens orbiculare splendorẽ oculi sui
Oppositis solis radios detrahit:
Talis radians tunc nympha Therapnæa
Formosum cubitum sustulit amicum gubernatorem faciës
Ipsi verò lumen sublime lampadis conspicientes,
Naues converterunt retrogrado cursu
Græci properantes. Omnis verò vrgebat nauta
Tristis belli cupiens exitum reperire;
Ipsi verò iidem & nautæ erant & fortes bellatores,
Sibiq; inuicem animos addebant. Cæterùm naues impulsa,
Citæ, celeri flamine velocium ventorum
Ad Ilium peruenerunt, Neptuni auxilio,
Vnde prius nautæ recesserant. Ipsi verò relicti iuxta
Equites post tergum ne Troiani equi

Σὺν πυρὶ μειλιχέοντα παρέξουσιν νῆας Ἀχαιῶν.
Ὣς φαμένη, κενεὴν ἀπάτην ἐνίδησε γυναικός.
Καὶ τὴν μὲν θαλαμόνδε πόδες φέρον· οἱ δὲ χορείης
Παυσάμενοι, καμάτοις βεβαρηότες ἤριπον ὕπνῳ.
Καὶ δή που φόρμιγξ ἀνεπαύσατο, κεῖτο δὲ χάμινον
Ἄλλος ἐπὶ κρητῆρι. κύπελλα δὲ πολλὰ χυθέντα
Αὐτομάτως ῥέεσκε κατὰ θελκομένων ἐπὶ χειρῶν.
Ἡσυχίη δὲ πάλιν κατεβόσκετο νυκτὸς ἑταίρη·
Οὐδ' ὑλακὴ σκυλάκων ἠκούετο· πᾶσα δὲ σιγὴ
Εἱστήκει κελεύουσα φόνιον πνείουσαν ἀϋτήν.
Ἤδη δὲ Τροίησιν ὀλέθριον ἦγε τελευτὴν
Ζεὺς τιμῆς πολέμοιο· μέγας δ' ἐλέλιξεν Ἀχαιούς.
Χάζετο Ἰλιόθεν Λυκίης ἐπὶ πίονα νηὸν
Ἀχνύμενος μεγάλως ἐπὶ τείχεσι Φοῖβος Ἀπόλλων.
Αὐτίκα δ' Ἀργείοισιν Ἀχιλλέος ἀμφὶ τύμβον
Ἀγγελίην ἀνέφαινε Σίνων εὐεργέϊ δαλῷ.
Παννυχίη δ' ἐπάειρεν ὑπὲρ θαλάμοιο καὶ αὐτὴ
Εὐειδὴς Ἑλένη χρυσέην ἀνεδείκνυτο πεύκην.
Ὡς δ' ὁπότε πλήθουσα πυρὶ γλαυκοῖο σελήνη
Οὐρανὸν ἀγλάεντα κατηχεύουσα θεουσάων·
Οὐχ ὅθ' ὑπὸ γλαυχῆτας ἀποξύνουσα κεραίας
Περιτροφαλὴς ὑπὸ μηνὸς ἀείρεται ἄσκιον ἀχλύς,
Ἀλλ' ὅτε κυκλώσασα ἐπίτροχον ὄμματος αὐγὴν
Ἀντιτόρους ἀκτῖνας ἀφέλκεται ἠελίοιο·
Τοίη μαρμαίρουσα θεραπναίη τότε νύμφη
Οἴνοπα πῆχυν ἀνέλκε φίλον πυρὸς ἡνιοχῆα.
Οἱ δὲ σέλας πυρσοῖο μετήορον ἀθρήσαντες
Νῆας δ' ἐκρύψαντο παλιγγενέμεν τεῖσι. καλλίθεας
Ἀργεῖοι σεύοντες. ἅπας δ' ἠπείγετο ναύτης,
Δειλαίη πολέμοιο τέλος διζήμενος εὑρεῖν.
Οἱ δ' αὐτοὶ πλωτῆρες ἔσαν κρατεροί τε μαχηταί·
Ἀλλήλους τ' ἐκέλευον. ἐλαυνόμεναι δ' ἄρα νῆες
Ὠκύποροι κραιπνῶν ἀνέμων ταχυπειθέϊ ῥιπῇ
Ἴλιον εἰς ἀφίκοντο Ποσειδάωνος ἀρωγῇ.
Ἔνθα δὲ δὴ ναῦται μὲν ὀπίστερον ἦσαν· οἱ δ' ἐλέλειφθεν
Ἵπποις καρτέροι ἄνδρες, ὁπόσσοι μὲν Τρώεσσιν

Populum suscitarent, excitantes hinnitum.
Ipsi verò alij è concauo equo prouenientes
Bellatores reges, quemadmodum è quercu apes.
Quæ postquam laborarunt in alueari capaci
Ceram dulcem contexentes occulta arte,
Ad pabulum litoris, & floribus circumfusæ
Aculeis lædunt prætereuntes viatores:
Sic Danai occulti doli repagula remouentes,
Irruerunt in Troianos, & adhuc lectum tenentes
Oppresserunt malis somnis ænea martis. (tur
Natabat.a.sanguine terra, clamor etiã immensus excitaba-
Troianorum fugientium : quassabatur namq; sacrum Ilium
Cadaueribus cadentibus. Ipsi verò cruento tumultu
Milites hinc & indè cũ furore ruentes, quemadmodũ leones
Corporibus recens interemptis, quasi sponte strauerunt vias.
Troianæ verò mulieres in tectis audientes tumultum,
Aliæ quidem adhuc libertatem amabilem sitientes,
Colla ad necem porrigebant miseris maritis.
Ipsæ verò super charis liberis velut hirundines expeditæ
Matres lugebant. Iuuencula verò quæpiam palpitantem
Iuuenem deplorans, mori festinabat etiam ipsa.
Neque unà sequi bello captos vinctos
Volebat, verùm irritauit contra se inuitum hostem,
Et commune sepulchrum sortita est cum proprio marito.
Multæ verò gestantes fœtus immaturos, necdum vitales,
Effundentes partum imperfectum ventris aperientis,
Et ipsæ efflabant animam horribiliter cum liberis.
Per noctem verò totam tripudiauit per urbem quasi turbo,
Vndis æstuans tumultuosi belli,
Sanguinis immensi sitim sitiens Bellona.
Simul etiam Contentio, excelsa suscitans capita,
Græcos concitabat: posteà etiam cruentus Mars.
Serò quanuis, veruntamen etiam sic alternantẽ victoriam
Venit afferens Græcis, & auxiliũ vni non semper præsens.
Insonuit etiam versus arcem cæsia Minerua,
Ægidem concutiens Iouis clypeum, tremuit etiam æther.
Iunonem

Λαὸν ἀιστώσουσιν ἐγρόμενοι χειμῶνι σπορᾶς.
Οἱ δ' ἵππου γλαφυροῖο διὰ ξυνόχοιο θορόντες
Ἔκχυντο βασιλῆες ἀπὸ δρυὸς οἷα μέλισσαι,
Αἵτ' ἐπεὶ οὖν ἔκαμον πολυχανδέος ἔνδοθεν ἴπνου
Κηρὸν ὑφαίνουσαι μελιηδέα φῦλα τέκνων,
Ἐς νομὸν ἀγγείλοιο, καὶ ἄνθεσιν ἀμφιχυθεῖσαι
Νύγμασι πικραίνουσι παραστείχοντας ὁδίτας·
Ὣς Δαναοὶ κρυφίοιο λόχου κληῖδας ἀνέντες,
Θρῷσκον ἐπὶ Τρώεσσι, καὶ εὗδον ἔτι κοῖτον ἔχοντας
Χάλκεια θανάτοιο, κακοῖς ἀκάλυπτα ἐπεγείρει.
Νήχετο δ' αἵματι γαῖα· βοὴ δ' ἄλληκτος ὀρώρει
Τρώων φθεγγομένων. ἐστένετο δ' Ἴλιος ἱρή
Πιπτόντων νεκύων· τοὶ δ' ἀφροφέοντι κολοσυρτῷ
Εὐζεγοι ἔνθα καὶ ἔνθα μεμηνότες οἷα λέοντες,
Σώματ' ἀρτιφάτοισι γεφυρώσαντες ἀγυιάς.
Τρωϊάδες δὲ γυναῖκες ὑπὲρ τεγέων ἀΐξασαι,
Αἱ μὲν ἐλευθερίης ἱερῆς ἔτι διψάουσαι,
Αὐχένας ἐς θάνατον δειλοῖς ἐπέβαλλον ἀκοίταις·
Αἱ δὲ φίλοις ἐπὶ παισὶ, χελιδόνες οἷά τε κεδναί
Μητέρες ὀδύροντο. τὸν δ' ἤ τις ἀσπαίροντα
Ἠΐθεον κλαίουσα θανεῖν ἔσπευδε καὶ αὐτή.
Οὐδ' ἣ δουρικτήτοισιν ὁμοῦ δεσμοῖσιν ἐπέσθαι
Ἤθελεν, ἀλλ' ἐχόλωσε καὶ οὐκ ἐθέλοντα φονῆα.
Καὶ ξυνὸν λέχος ἔσχεν ὀφειλομένῳ παρακοίτῃ.
Πολλαὶ δ' ἡμιτέλεστα καὶ ἄπνοα τέκνα φέρουσαι,
Γαστέρος ὠμοτόκοιο χύδην ὠδῖνα μεθεῖσαι
Ῥηϊδίως σὺν παισὶν ἀπεψύχοντο καὶ αὐταί.
Παννυχίη δ' ἐχόρευσεν ἀνὰ πτόλιν, οἷα θύελλα
Κύμασι παφλάζουσα πολυφλοίσβοιο πολέμοιο.
Αἵματος ἀκρήτοιο μέθης ἐπικώμιος Ἐνυώ
Σὺν δ' Ἔρις ἱεραὶ ὁρμῶντος δυσαστήσασα κάρηνον.
Ἀργείους ὀρθῶσεν· ἐπεὶ καὶ φοίνιος Ἄρης
Ὀψὲ μὲν, ἀλλὰ καὶ ὣς πολέμου ἐπεκλίνε νίκην
Ἦλθε φέρων Δαναοῖσι καὶ ἀλλοπρόσαλλον ἀρωγήν·
Γαῖα δ' ἀγλαυκῶπις ἐς ἀκρόπολιν Ἀθήνη
Αἰγίδα ἐπισείουσα Διὸς στάχος, ἔτρεμε δ' αἰθήρ.

Iunone vrgente, postea verò insonuit etiã terra grauis
Quassata triplici mucrone Neptuni.
Horruit verò Pluto ac cucurrit è sedibus terrestribus,
Metuens, ne fortè Ioue irato valde, (curius,
Vniuersum genus hominũ deducat animarũ deductor Mer
Omnia enim simul quassata fuerant, cadesq; immensa erat.
Hos enim fugientes ad Scaas portas
Interficiebant astantes: alius verò lecto surgens:
Armáq; quærens, incidit hasta inexpectata.
Alius etiam vir in domo opaca absconditus,
Existens hospes nominauit hostem putans amicum esse,
Stultus haud tamen erat congressurus cum amico.
Ac xenia inimica abstulit. In tecto verò alius quispiam
Nondum circumspiciens, veloci concidit iaculo.
Alij etiam sauciati cor tristi vino,
Exterriti ad tumultum festinantes descendere
Scalarum obliti fuerant, de altis itáque tabulatis
Deciderunt inscij: soluti verò collaribus
Vertebris fracti sunt: simul etiam vinum in vomitu exijt.
Multi verò in vno loco frequentes interficiebantur,
Pugnantes. Multi verò fugati de turribus
Deciderũt in Plutonis domũ postremum saltum saltantes.
Pauci verò per angusta locorum, quemadmodum fures
Patria pereunté clam, tempestatem belli euaserunt.
Alij. v. in bello, non in caliginoso labore
Viris defunctis & non fugientibus similes.
Cadebãt super se inuicem. Vrbs verò non capiebat cruorem,
Viris orbata, & repleta cadaueribus.
Neque clementia aliqua erat, insania aderat
Vrgentibus Grẹcis flagello nocturni tumultus.
Neque deorum metum habebant iniquissimo pra imperu:
Hostili verò etiã maculabant sanguine latas aras immortaliũ.
Miserrimi verò senes ignominiosissimis cadibus
Non stantes necabantur, sed humi supplicia genua
ijcientes, canis interficiebantur capitibus.
Iti etiam infantes liberi de breui morituris vberibus

Matris

Ἥρης ἀσπερχομένης, ἐπὶ δ' ἔβραχε γαῖα βαρεῖαν
Πληγομένη τριόδοντι Ποσειδάωνος ἀνάκτος·
Ἔφριξεν δ' Ἀΐδης, χθονίων δ' ἐξάλατο θώκων
Ταρβήσας μή πού τι, Διὸς μέγα χωσαμένοιο,
Πᾶν γένος ἀνθρώπων κατάγῃ ψυχοστόλος Ἑρμῆς.
Πάντῃ δ' ὁμοῦ κεκίνητο φόνος· δή τις ἄκριτος ἦεν.
Τοὺς μὲν γὰρ φεύγοντας ἐπὶ σκαιῇσι πύλῃσι
Κτεῖνον ἐφεστηῶτες· ὁ δ' ἐξ αὐλῆς ἀϊσσούσας,
Τεύχεα μαστεύοντα δνοφερῇ περικάππεσεν αἰχμῇ.
Καί τις ὑπὸ σκιόεντι δόμῳ κεκρυμμένος ἀνὴρ,
Ξεῖνος ἐὸν ὀλέκεσκεν, ὃ ἰσάμενος φίλον ἦεν.
Νήπιος, ὃ μὲν ἔμελλεν ἐπεὶ φωτὶ μιγῆναι,
Ξείνια δ' ἔχθεα κέμασεν. ἄλλ' ὅτε τίγρος δή τι ἄλλος
Μήπω παπταίνων τι θεοῦ δείμαινεν ὀϊστόν,
Καί τινες ἀλγηρῶς κραδίην βεβολημένοι οἴνῳ,
Ἐκπλαγέες ποτὶ δώματ' ἐπεγρόμενοι κατεβλῶσκον
Κλίμακος ἐξελάθοντο, κάθ' ὑψηλῶν τε μελάθρων
Ἔκπεσον, ἀγνώσαντες, ἐπαυχένιοι δὲ λυθέντες
Ἀσπαλάλοις ἐχύθησαν· ὁμοῦ δ' ἐξήρυγεν οἶνος.
Πολλοὶ δ' εἰς ἕνα χῶρον ἀολλέες ἀντιάοντο
Μαρνάμενοι· πολλοὶ δὲ διακρινόμενοι κατὰ πύργων
Ἤριπον εἰς ἀΐδαο, πανύστατον ἅλμα θορόντες.
Παῖδες δὲ στεινῆς διὰ κοιλάδος, οἷά τε φῶρες,
Πασσυδὶς ὀλλυμένης ἔλαθον χθαμαλοί περ ἐόντες.
Οἱ δ' ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἀχλυόεντι ἀέθλῳ
Ἀνθρώπων εἰχομένοισιν, ἐπὶ φθόγγοισιν ὁμοῖοι,
Πῖπτον ἐπ' ἀλλήλοισι. πόλις δ' ἐχάνδανε λύθρον
Ἀνδρῶν χηρεύουσα, ῥέειν πλήθουσά τε νεκρῶν.
Πολλὰ δὲ τε φειδωλά τις ἐγίνετο· φοιτωλέων δὲ
Ἀρχομένοις μάστιγι φιλαγρύπνοιο κυδοιμοῦ.
Νῦν δὲ θεῶν ὅπῃ εἶχον ἀδισμοτάτης ὑπὸ ῥιπῆς.
Θανάτοιν δ' ἔχθαιρον ἀπειθέας αἵματι βωμούς.
Ἐκτρέποντες δὲ γέροντες ἀτιμοτάτοισι φόνοισιν
Οὐδ' ὀρθοὶ κτείνοντο, χαμαὶ δ' ἱκετήσια γοῦνα
Ἑσσόμενοι πολιοῖσι κατεκτείνοντο κάρηνα.
Πολλαὶ δὲ νύμφαι τέκνα μινυνθαδίοιο ἀπὸ μαζῶν

Matris rapiebantur, & infantes quanuis, parentum
Delicta luebant: ac lac nondum exhaustum prorsus
Infanti frustrà præbens mater mortem consecuta est.
Aues verò, canesq; per vrbem aliunde alij
Aeriæ, terrestresq; domestici epulones,
Cruorem atrum bibentes, horrendum carpserunt cibum.
Ac aliorum quidem latratus cadē spirabat, alij. v. latrātes,
Iuxta verò hostiliter interemptos lugebant,
Immites ipsi. neque reuerebantur suos potentes dominos,
Ad ædes autem Deiphobi mulierosi
Vlysses & bene comatus Menelaus properabant,
Serratos dentes habentibus lupis similes, quique sub noctem
Hybernam grassantes in oues incustoditas
Abeunt, ac laborem pastorum consumunt.
Ibi duo quanuis existentes, infinitis congressi sunt
Viris hostibus: noua verò excitabatur pugna,
Aliis quidem irruentibus, alijs verò ex alto, è thalamo
Iacientibus lapides, & funesta iacula:
Atqui etiam sic excelsa capita munientes
Robustis galeis, & clypeis circundantes, (turbam
Irruperūt in amplā domum Deiphobi & obuiam quidem
Foresq; stupendas perfregit Vlysses,
Atrides verò aliunde armatum insecutus,
Deiphobum excepit, & per medium ventrem feriens,
Simul effudit hepar cum lubricis intestinis.
Sic ipse quidē Dephobus iacebat, oblitus fortitudinis.
Eūa. sequebatur tremens hasta acquisita vxor Helena,
Aliquando quidē gaudens propter fines malorum laborum,
Aliquādo verò erubescens: tuncq; serò quāuis, vt in somnio,
Clanculum gemens, charæ recordabatur patriæ.
Æacides porrò Neoptolemus senem regem Priamum
Malis confectum interfecit, apud Herceiam aram,
Necem vlciscens paternam: neq; preces
Exaudiuit, non Pelei videns æqualem caniciem.
Reueritus est, de qua vitā abstulit: neq; senem Priamum
quanuis æger esset pepercerat antea Achilles.

Μητέρες ἡρπάζοντο, καὶ οὐ τελέοντα τοκήων
Ἀμπλακίας ἀπέτισαν ἀμειλίκτου δὲ γάλακτος
Παισὶ μάτην ὀρέγουσα χέρας ἐκόμισσε τιθήνη.
Οἰκεῖοί τε κύνες τε κατὰ πτόλιν ἄλλοθεν ἄλλοι
Ἥμεροι πεζοί τε συνέστιοι εἰλαπιναστῶν,
Αἷμα μέλαν πίνοντες, ἀμείλιχον εἶχον ἐδωδήν.
Καὶ τὴν μὲν κλαγγὴν φόνιον ἵεσαν. οἱ δ' ὑλάοντες
Ἄγρια κοπτομένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν ὠδύροντο,
Νηλέες, οὐδ' ἀλέγιζον ἑοὺς ἐρύοντας ἄνακτας.
Τοὺς δὲ γυναιμανέος ποτὶ δώματα Δηϊφόβοιο
Στείχουσιν Ὀδυσσεύς τε καὶ ἀγχέμαχος Μενέλαος,
Καρχαρέοισι λύκοισιν ἐοικότες, οἵθ' ὑπὸ νύκτα
Χειμερίην φορβῶντες ἀσημάντοις ἐπὶ μήλοις
Οἴχονται, καμάτῳ δὲ κατατρύχουσι νομῆας.
Ἔνθα δύω περ ἐόντες ἀπειρεσίοισιν ἔμιχθεν
Ἀνδράσι δυσμενέεσσιν. ἐν δ' ἠγείρετο χάρμη,
Τῶν μὲν ἐπορνυμένων, τῶν δ' ὑψόθεν ἐκ θαλάμοιο
Βαλλόντων λιθάκεσσι καὶ ἀκλύμβοισιν ὀϊστοῖς.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ὑπ' ὅπλα κάρηνα πυργώσαντες,
Ἀρρήκτοις κορύθεσσι καὶ ἀσπίσι κυκλώσαντες,
Εἰσόδου μέγα δῶμα· καὶ ἀντίβιον μὲν ὅμιλον
Θύρας τε δειμαλέους ἰάξεν Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδης δ' ἑτέρωθεν ὑποτμήξας τε διώξας
Δηΐφοβον κατέμαρψε μέσην κατὰ γαστέρα τύψας,
Ἧπαρ ἐνὶ σιδήρῳ συνεξέχεε χολάδεσσιν.
Ὡς ὁ μὲν αὐτόθι κεῖτο κολασμένος ἱπποσυνάων·
Τῷ δ' ἕσπετο δυσμένουσα δορυκτήτοισιν ἀκοίτης,
Ἄλλοτε μὲν χαίρουσα κακῶν ἐπὶ τέρμασι μόχθων,
Ἄλλοτε δ' αἰδομένη. τότε δ' ὄψε περ ὡς ἐν ὀνείρῳ
Λαθριδίων στενάχουσα φίλης μιμνήσκετο πάτρης.
Αἰακίδης δὲ γέροντα Νεοπτόλεμος βασιλῆα
Πρίαμον κεκμηῶτα παρ' ἑρκείου κτάνε βωμοῦ,
Οἶτον ἀπωσάμενος πατρώϊον· οὐδὲ λιτάων
Ἔκλυεν, οὐ Πηλῆος ὁμοίιον ἥλικα χαίτην
Ἠδέσθη, καὶ θυμὸν ἀπήλασε. τοῦ δὲ γέροντος,
Καί περ ἐὼν βαρύμηνις ἐφείσατο τοῦ περ Ἀχιλλεύς.

Durus Pyrrhus: vtiq; debebat etiã similiter ipse eadẽ fato
Perire apud aram velocis Apollinis.
Postea, quando ipsum diuini vt hostem templi
Delphicus vir irruens, interfecit sacro gladio.
Ipsa verò præcipitatum de altis turribus
Manu Vlyssis miserum filium conspicata
Andromache paruum lugebat Astyanacta.
Cassandram verò stuprauit Oilei filius celer Aiax,
Ad genua procidentem Palladis casta dea. (tur Græcis
Ipsa.n. Pallas opẽ abnuit & robur, & qua antea opitulaba
Propter vnum Minerua Græcis omnibus succensuit,
Cæterum Æneam & Anchisen sustulit clam Venus,
Miserata senẽ Anchisen & filiũ Æneã: procul.n. à patria
Italiam habitare fecit, ac deorũ sic perficiebatur decretum,
Ioue id approbante, vt imperium æternum esset
Filiis & nepotibus Martiæ Veneris.
Liberos verò & familiam Antenoris deo paris,
Hospitalis senis, Atrides seruauit,
Recordati humanitatis prioris & mensa
Communis, quæ ipsum excepit vxor, eius blanda Theano.
Te verò misera Laodice, prope patriam terram
Terra complexa, hiante suscepit sinu:
Neque te Thesides Acadmas, neque alius Græcorum
Abduxit captiuam: mortua sed es cum patria terra.
Non verò ego omnem belli calamitatem possem canere:
Musarũ nãq; is labor est. Ego verò quasi equum impellã
Carmen incitatum admetam.
Iam enim ab oriente proruens Oceano
Paulatim albescens descripsit multum aeris,
Aurora equestris, noctem dissipans funestam:
Ipsi verò Græci exultantes gloriosa victoria belli,
Omnes lustrabant per vrbem si qui alij
Latentes fugerent popularem cædis calamitatem.
Alij quidem domi-i fuerant laqueo vniuersali mortis,
quemadmodum pisces in marinis littoribus.
[illegible] ex [illegible] recen[illegible] orna[illegible]

Efferebant

Σχέτλιος ἢ μήδ᾽ ἔμελλε καὶ αὐτὸς ἐπότριος ὁμοίης
Ἔσσεσθαι περὶ βωμὸν ἀληθέος Ἀπόλλωνος,
Ὑστέριον ὁππότε μιν ζαθέου δηλήμονα ναοῦ
Δελφὸς ἀνὴρ ἐλάσας ἱερῇ κατέπεφνε μαχαίρῃ.
Ἡ δὲ κυβιστήσαντα διηέριον ἀπὸ πύργων
Χειρὸς Ὀδυσσῆος ὀλοὸν μέλος ἀθρήσασα
Ἀνδρομάχη, μινυνθάδιον ἐκώκυσεν Ἀστυάνακτα.
Κασσάνδρην δ᾽ ἤσχυνεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας.
Παλλάδος ἀρχαίοιο θεῆς ὑπὸ γούνασι πεσοῦσαν.
Ἡ δὲ βίην ἀνένευσεν, ἡ τὸ [illegible] ἀνηγεν
Ἀνθ᾽ ἑνὸς Ἀργείοισιν ἐχώσατο πᾶσιν Ἀθήνη.
Αἰνείαν δ᾽ ἐκάλυψε καὶ Ἀγχίσην Ἀφροδίτη.
Οἰκτείρουσα γέροντα καὶ υἱέα. τῆλε δὲ πάτρης
Αὐσονίην ἐπένασσε. θεῶν δ᾽ ἐτελείετο βουλή,
Ζηνὸς ἐπαινήσαντος, ἵνα κράτος ἄφθιτον εἴη
Παισὶ καὶ υἱωνοῖσιν ἀριζήλης Ἀφροδίτης.
Τέκνα δὲ καὶ ξυνευνὴν Ἀντήνορος ἀντιθέοιο
Ἀτρείδης ἐφύλαξε, φιλοξενίοιο γέροντος
Μειλιχίης μνηστῆρες μεμνημένος, ἠδὲ τραπέζης
Κοινῆς ἥ μιν ἔδεκτο γυνὴ ἀφνειὰ Θεανώ.
Δειλὴ Λαοδίκη σὲ δὲ πατρίδος ἐγγύθι γαίης
Γαῖα περιπτύξασα κεχηνότι δέξατο κόλπῳ·
Οὐδέ σε Θησείδης Ἀκάμας ἔχεν, οὐδ᾽ ἄλλος Ἀχαιῶν
Ἤγαγε ληΐδ᾽ ἑήν· ἔδυνες δ᾽ ἅμα πατρίδι γαίῃ.
Πάσας δ᾽ οὐκ ἂν ἔγωγε μόθου χύσιν ἀείσαιμι
Μουσάων ὅδε μόχθος, ἐγὼ δ᾽ ἅπερ ἵππον ἐλάσσω
Τέρματος ἀμφιέλισσαν ἐπιψαύουσαν ἀοιδήν.
Ἄρτι γὰρ ἐκ τολίθεν ἀπέσσυτος Ὠκεανοῖο
Ἠρέμα λευκαίνουσα κατέγραφεν ἠέρα πολλὴν
Νύκτα διαῤῥήξασα μιαιφόνον ἱππότις ἠώς·
Οἱ δ᾽ ἐπαγαλλόμενοι πολέμου ὑστάτῃ νίκῃ
Πάντες παπταίνεσκον ἀνὰ πτόλιν, εἴ τινες ἄλλοι
Κευθόμενοι φθόγγοισι φόνου πανδήμιον ἄτην.
Ἄλλοι μὲν δεδμημένοι λιμῷ θανάτοιο παρ᾽ ἀγχοῦ
Ἰχθύες ὡς ἁλίοισιν ἐνὶ ψαμάθοισι χυθέντες·
Ἀργεῖοι δ᾽ ἀπὸ μὲν μεγάρων νεοτεύχεα κειμήλια

Efferebant templorum ornamenta, multa quoque ex desertis
Ædibus rapiebant monumenta. Simul etiam mulieres
Captiuas cum liberis ducebant ad naues violenter.
Contra mœnia verò flammam vastatricem armantes
Opera Neptuni vna confuderunt flamma.
Ibi etiam magnum sepulchrum dilectis ciuibus factum est,
Troia incensa. Ignis verò vastatricem noxam
Xanthus falsis lachrymis fluuius intuitus, fleuit.
Ipsi verò Græci Polyxenes sanguinē fundētes ad sepulchrū
Iram placabant mortui Æacidæ. (Achillis,
Troianas porrò mulieres sortiebātur. Caterùm etiam omniū
Aurum diuiserunt & argentum, quibus profundas
Naues onerantes, per mare grauisonum
E Troia soluebant, bello confecto Achiui.

FINIS.

ANNOTA-

Ἐξεφόρουν ἀναθήματα νηῶν ποτέ. αἱ δ' ἐρυμνῶν
Ἥρπαζον θαλάμων κειμήλια· σὺν δὲ γυναῖκας
Ἀνίδας σὺν παισὶν ἄγον ποτὶ νῆας ἀνάγκῃ.
Τείχεσι δὲ πολύπορθον ἐπὶ φλόγα θωρήξαντες
Ἔργα Ποσειδάωνος ἰῇ συνέχευον ἀϋτμῇ.
Αὐτοῦ καὶ μέγα σῆμα φίλοις ἀστοῖσιν ἐγεῖρεν
Ἴλιος αἰθαλόεσσα· πυρὸς δ' ὀλεσίπτολιν ἀτμὴν
Ξάνθος ἰδών, ἔκλαυσε γόων ἀλεμυρέα πηγῇ.
Οἱ δ' Πολυξείνῃ ἐπιτύμβιον αἷμα χέοντο.
Μίξαν ἱλασσόμενοι τεθνειότος Αἰακίδαο,
Τρωϊάδες δὲ γυναῖκες ἐλάγχανον, ἄλλά τε πάντων
Χρυσὸν ἐμοιρήσαντο καὶ ἄργυρον· οἱ δὲ βαθείας
Νῆας ἐναχθήσαντες, ἐριγδύπου διὰ πόντου
Ἐκ Τροίης ἀπόρευντο μόθον τελέσαντες Ἀχαιοί.

ΤΕΛΟΣ.

ANNOTA-

ANNOTATIONES IN TRYphiodori poema de Ilij excidio, è Michaëlis Neandri & aliorum commentariis.

V.2 Ἔργον Ἀθήνης.) *Id est, quod fabricauerat faber Epeus, de instinctu Mineruæ. Tametsi Dictys Cretensis scribat libro 5. historiæ belli Troiani, cui ipse spectator interfuit, factum eum equum de consilio Heleni vatis Priami fil. qui ad Græcos vltro profugerat, exosus Troianorum scelera.*

V. 6. ἤδη μοι.) *Narratio quæ subditur inuocationi, cum propositione.*

V. 17. νεκρὸν ἑταῖρον.) *Patroclum intelligit, Achillis sodalem interemptum ab Hectore. Iliad.π.*

V. 18. Ἀντιλόχῳ.) *filius fuit Nestoris: interemptus à Memnone, Æthiopum rege. Calaber lib. 2. Παραλειπομένων Homeri.*

V. 19. Αἴας.) *Aiacem Telamonium intelligit: qui seipsum proprijs interemit manibus. Vide Sophoclem in Aiace μαστιγοφόρῳ.*

V. 22. ἐπιδήμιον ἄλγος.) *Id est, non tantùm lugebant Hectorem, & alios Troianos præstantes viros interfectos, sed etiam alios belli socios, qui aliunde Troianis auxilio venerant,*

V. 25. Σαρπηδόνα.) *Lyciæ regem natum ex Ioue & Laodamia Bellerophontis filia. Iliad. lib. 16.*

V. 29. Ἵππων μοι Θρῄκης.) *Rhesus Thracum rex fuit qui subsidio Troianis veniens, prima mox nocte ex itinere defessus, in ipsis tentorijs ab Vlysse ac Diomede est interemptus, Iliad. κ.*

30. Μέμνονος.) *Memnon filius fuit Tithoni, (fratris Laome-*

Laomedontis) & Aurora, rex Æthiopum, Dictys lib. 4. & Odyss. λ.

V. 31. ἀπὸ Θερμώδοντος γυναῖκας.) Amazones mulieres ad fluuium Tracia Thermodontem habitantes. Vide Stephanum de Vrbibus.

V. 39. θεοκμήτων.) à deo extructis. Neptunus nánque & Apollo Laomedonti precio conducti, muros Troianos ædificarunt. Iliad. lib x. & φ.

V. 44. οἱ μὴ ἀντιόωντο.) Deiphobus filius fuit Priami, cui cessit in vxorem Helena, interempto Paride à Philoctete. Eas Deiphobi nuptias cum Helena, quum improbaret Helenus ait Tryphiodorus vltrò confugisse ad Græcos, proditurum ipsis fatum patriæ suæ. tametsi Dictys lib. 4. & alij etiam quidam, rem aliter gestam commemorent.

V. 54. ἢ θέλει ἦν.) Id est, Pyrrhus paratum se Græcis obtulit, cum Vlysse ad abripiendum Palladium eâdem noctu: quo à Troianis ablato fatale erat perire Troiam. Palladium autem, statua fuit lignea, cælitus delapsa in templum Mineruæ, quod Ilus rex Troianus in arce in honorem Mineruæ ædificauit. Dictys lib. 5. Ouid. 5. Fastor. & lib. 13. Metamorph. Virg. Æneid. 2.

V. 59. Ἴδης.) Mons est Phrygiæ, non procul à Troia, in quo expositus fuit Paris, somnio quodam terrifico matris Hecubæ. Vbi quoque arbiter trium dearum fuit constitutus, certantium de forma præstantia.

V. 61. πολεῖ) Descriptio est equi, fabricati ab Epeo.

V. 74. στόμα τῆς διώξε.) Os equi apertum fabricauit propter Græcos, qui in eo abditi fuerant.

V. 81. σύρετο ὑρή.) Id est, affabricarat reliquo corpori caudam prolixam, ad ipsos vsque pedes, ad ipsum vsque cornu demissam.

V. 91. Ἔνθα.) Iamotius putat v quiescere ante α in Κλυτοπώλων. Sed fortaßis non malè reponendum esset κλυτόπωλοι.

V. 95. πορφυρέοις λύθροισι.) Hoc est, ori eius inf

V. 270. Διὸς ἱκεσίου.) ἱκεσίου, seu ἱκέσιος. Iupiter, quòd supplicum pater ac defensor crederetur, seu ad quem supplices confugiebant.

V. 329. [illegible]γαμοι) desponsatæ, promissæ viris, sponsis: verùm nondum nuptæ, nondum domum abductæ.

Ibid. ἴδμονες εἰλειθυίης) id est, nuptæ, & quæ iam pepererant. Lucina námque dea fuit, quam parturientibus præesse credebat antiquitas quæ & εἰλείθυια. & ἐλευθὼ Græcis dicitur [illegible] τὸ εἰς τικτούσας ἐληλυθέναι.

V. 331. χάριν ὄμβρου.) id est, ne madesceret pluuia, texerunt eum tapetibus.

V. 333. θαλασσαίης μίτρης.) zona confecta ex preciosa materia aliunde trans mare allata.

V. 368. ἄδ[illegible] [illegible].) id est, nunc complebuntur, quæ somniis Hecubæ præ[illegible]ficata sunt, cùm grauida somniaret, se Paridem [illegible]uentem parere, quæ omnis Phrygia conflagraret.

V. 388. [illegible]) Iouem Herceum dixere cuius ara in medio adiu[illegible] præsertim optimatum erigebatur, vt adium ac totius familia columen ac munimentum existeret, ἀπὸ τοῦ εἴργειν, id est ab arcendo, sepiendo, & circundando.

V. 406. ἀμφότερον, μάντιν ἀγαθόν.) Apoll. nánque vatem eam fecerat ea lege, vt ipsi suas nuptias polliceretur: quòd cùm deinde recusasset, suspecta omnia eius vaticinia reddidit: hoc est, vt vera quidem prædiceret, cæterùm nemo dictis eius fidem haberet.

V. 461. [illegible].) Quidam reponendum putant Κλαῖεν [illegible].

V. 462. Ουδ[illegible].) Pro [illegible], alij εἰς [illegible]. alij [illegible] substituunt.

V. 475. ἔ[illegible].) Scilicet vt responderet Helena nominanti & Græcos in equo inclusos, & horum vxores: à quibus quia abfuerant diutius, merito ad ipsorum nomina commouebantur.

V. 518. ξείνια [illegible].) Fuit nanque vsitatum veteribus, & hospites liberaliter ac humaniter excipere: ac eosdem deinde

deinde non sine xenijs, hoc est, muneribus hospitalibus dimittere.

V.628. ἑρκείῳ βωμῷ) *id est, apud eam aram quæ in media domus posita fuerat, Ioui tutelari, cuius cura ac fidei, tanquam septo & munimini ædium, ac denique totius familiæ custodiam antiquitas committere solebat. Sunt itaque Hercæi veteribus, quos Latini penetrales, seu penates nominant.*

V. 641. αὐτίποτμος ἐσιδεῖν.) *Neoptolemus námque Achillis filius, domum reuersus, cùm ad templum Delphicum esset profectus, placaturus Apollinem, quem cædis paternæ in templo Apollinis [illegible] à Paride perpetratæ postulauerat, de instinctu Orestis filij Agamemnonis, à Delphicis in templo Apollinis est interemptus: quòd crederetur venisse vt hostis, ad id templum, quod thesauris atque donarijs egregiè erat instructum atque exornatum, diripiendum.*

V.641. θεῶν δ' ἐτελείετο βουλή.) *Deorum decretum seu βουλὴν vocat, quod iam olim oraculis prædictum fuerat, Æneam in Italiam venturum, & posteritatem eius perpetuò regnaturam.*

V. 671. καί δ' ὅς ἔκλαιον) *id est, etiam inanima miserebantur tam tristem calamitatem Troianæ vrbis. Fuit autem Xanthus fluuius [illegible] sic dictus, quod ipsius aqua pota oues rufas [illegible]ficeret.*

FINIS.

